

მოქალაქის გზამკვლევი 2018

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონი

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
თბილისი, 2017 წელი

სარჩევი

შესავალი.....	3
რა ნიშნავს ტერმინი „ბიუჯეტი“?	4
სახელმწიფო ბიუჯეტი.....	5
საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა.....	7
საბიუჯეტო პროცესი.....	8
საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის ძირითადი პრინციპები	9
სახელმწიფო ბიუჯეტის მონაწილეთა პასუხისმგებლობა.....	10
ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD)	10
ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტის (BDD) სტრუქტურა.....	11
საბიუჯეტო პროცესის მოკლე აღწერა	12
საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის აღწერა.....	13
ძირითადი ფისკალური წესები საქართველოში	16
სახელმწიფო ბიუჯეტის სტრუქტურა.....	18
2018 წლის ბიუჯეტის კანონის ზოგადი მიმოხილვა.....	20
დაგეგმილი ღონისძიებები.....	29
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები	32
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობების სტრუქტურა.....	32
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები	33
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების სტრუქტურა.....	33
გადასახადები.....	33
გრანტები.....	34
სხვა შემოსავლები.....	34
არაფინანსური აქტივების კლება.....	35
ფინანსური აქტივების კლება.....	35
ვალდებულების ზრდა.....	35
სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები	35
სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები	36
გადასახდელების სტრუქტურა.....	37

ხარჯების სტრუქტურა.....	37
სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული ფონდების სტრუქტურა.....	38
2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის შემოსულობები, გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება	39
2018 წლის ბიუჯეტის კანონით გათვალისწინებული პრიორიტეტული ღონისძიებების დაფინანსება.....	41
ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა.....	41
განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება.....	42
რეგიონული განვითარება და ინფრასტრუქტურა.....	43
სამინისტროების მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებების გადანაწილება.....	44
მხარჯავი დაწესებულებების დაფინანსება 2016-2018 წლებში	45
2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერების მოცულობა შეადგენს 768 000.0 ათასი ლარს.	55
საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდის ფუნქციონალური კლასიფიკაცია	59

შესავალი

ბიუჯეტის გზამკვლევის მეშვეობით საქართველოს მოქალაქეებს წარმოდგენა ექმნებათ სახელმწიფოს მიერ გადასახადებისა და სხვა შემოსავლებით მობილიზებული სახსრების გამოყენების თაობაზე.

გზამკვლევი ეხმარება მთავრობას მარტივი გზით აუხსნას მოსახლეობას ბიუჯეტის მიერ დასახული მიზნები და მასში სხვადასხვა წყაროების მითითებით დააკმაყოფილოს ბიუჯეტის შესახებ დამატებითი ინფორმაციის მიღების სურვილის მქონე მოქალაქეთა ინტერესი. ის ხელს უწყობს კონკრეტული სფეროს პოლიტიკის გარშემო რეალისტური მოლოდინების ჩამოყალიბებას და მოსახლეობის მხარდაჭერის მობილიზებას. მთლიანობაში, გზამკვლევი ეხმარება მთავრობის მიერ გაწეული საქმიანობის შესახებ ცოდნის ამაღლებას და ზრდის მოქალაქეების უნარს ჩაერთონ აღმასრულებელი ხელისუფლების საქმიანობაში, პრიორიტეტების დადგენის, ბიუჯეტის დაგეგმვის და შესრულების სტადიებზე. უფრო ინფორმირებულ და აქტიურ საზოგადოებას კი მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვს მმართველობის განვითარებაში და ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკურ წინსვლაში.

ინფორმაცია საქართველოს 2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონზე ყველა დაინტერესებულ პირს შეუქმნის წარმოდგენას საქართველოს საბიუჯეტო სისტემაზე, 2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტულ მიმართულებებზე, ბიუჯეტით დაგეგმილ ღონისძიებებზე, სახელმწიფოს მიერ წლის განმავლობაში მისაღები შემოსულობების მოცულობაზე და დასახული მიზნების მისაღწევად გასაწევ ხარჯებზე.

2018 წლის საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის მოკლე სახელმძღვანელო, ბიუჯეტი და ბიუჯეტთან/საბიუჯეტო პროცესთან დაკავშირებული სხვა დამატებითი ინფორმაცია საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ოფიციალური ვებ-გვერდის¹ მეშვეობით.

¹ www.mof.ge

რა ნიშნავს ტერმინი „ბიუჯეტი“?

ტერმინი „ბიუჯეტი“ მომდინარეობს ინგლისური სიტყვისგან „Budget“, რაც ტომარას ნიშნავს. როდესაც ინგლისის პარლამენტში მთავრობა თემთა პალატას ფულს სთხოვდა, ხაზინის კანცლერი ხსნიდა პორტფელს (ტომარას), სადაც სახელმწიფო შემოსავალ-გასავლის ხარჯთაღრიცხვის კანონპროექტი იდო. ამას უწოდებდნენ ბიუჯეტის გახსნას.

თანამედროვე გაგებით ბიუჯეტი არის განსაზღვრული პირის (ოჯახის, ბიზნესის, ორგანიზაციის, სახელმწიფოს და ა.შ.) შემოსავლებისა და გასავლების ჩამონათვალი, რომელიც განისაზღვრება კონკრეტული დროის პერიოდით, ჩვეულებრივ ერთი წლით. უფრო კონკრეტულად ბიუჯეტი შემოსავლებისა და ხარჯების ერთიანობას წარმოადგენს.

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ყველა შემოსულობა და გადასახდელი სრულდება სახელმწიფო ხაზინის სისტემის მეშვეობით. იგი სახელმწიფო ფინანსების ერთ-ერთი მთავარი კომპონენტია. სახელმწიფო ფინანსები თავის მხრივ ქვეყნის ფინანსური სისტემის ძირითადი ნაწილია, რომელიც სახელმწიფოს ეკონომიკური, პოლიტიკური და სოციალური ფუნქციების განხორციელების ინსტრუმენტია.

მთავრობა და პარლამენტი განსაზღვრავენ მთავრობის მოსალოდნელ შემოსავლებს, შემოსავლის წყაროებს და მოსალოდნელ ხარჯებს პროგრამების მიხედვით. მაგალითად თავდაცვის, საგარეო საქმეთა, სოციალური დაცვის, განათლების, სამართალდამცავი ორგანოების, რეგიონული ინფრასტრუქტურის, სოფლის მეურნეობის და სხვა პროგრამების მიხედვით. ისეთ შემთხვევებში, როდესაც მოსალოდნელი შემოსავლები ხარჯებზე ნაკლებია, მთავრობა განიხილავს საგარეო ვალის აღების შესაძლებლობას გარკვეული პირობებით, თუ იგი ქვეყნისთვის მოგებიანი იქნება და მისი დაფარვის წყაროებიც შესაძლებელი.

მოთხოვნილებები და ხარჯები შემოსავლების პარალელურად იზრდება და როგორც წესი, ყოველთვის აჭარბებს მას. რეალურად ერთობლივი ბიუჯეტი გულისხმობს ფინანსების ისეთ მართვას, რომელიც მომავალზე ფიქრის შესაძლებლობას იძლევა.

სახელმწიფო ბიუჯეტი

სახელმწიფო ბიუჯეტი წარმოადგენს სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანეს ფინანსურ დოკუმენტს. იგი არის ყველა უწყების მიერ განსახორციელებელი პროგრამების, ქვეპროგრამების და ღონისძიებების ერთობლიობა. საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტს ამტკიცებს საქართველოს პარლამენტი.

ბიუჯეტი არის გამჭვირვალე დაგეგმარება, რომლის დროსაც მთავრობა და მხარჯავი დაწესებულებები და საბიუჯეტო ორგანიზაციები აღწევენ ერთგვარ შეთანხმებას სახელმწიფო რესურსების განაწილებაზე სტრატეგიული პრიორიტეტების მიხედვით. საბიუჯეტო პროცესის დახვეწისა და ფორმულირების გაუმჯობესების ეტაპზე მნიშვნელოვანია აღნიშნული პროცესი მოექცეს დადგენილ ფისკალურ ჩარჩოში და მოხდეს რესურსების ეფექტური განაწილება დასახული მიზნების მისაღწევად.

ბიუჯეტს მრავალმხრივი ფუნქცია გააჩნია. კერძოდ:

- ❖ ბიუჯეტი წარმოადგენს ცენტრალური მთავრობების მიერ შემუშავებულ გეგმას, თუ როგორ მოიძიოს მთავრობამ სახსრები აღებული ვალდებულებების შესასრულებლად. რა სახის და მოცულობის თანხები უნდა იქნეს ამისათვის მობილიზებული სხვადასხვა სახის გადასახადებიდან, როგორიცაა დამატებული ღირებულების, აქციზის, მოგებისა და სხვა სახის გადასახადები.
- ❖ ბიუჯეტი წარმოადგენს გეგმას, თუ როგორ უნდა დახარჯოს მთავრობამ მის მიერ მობილიზებული თანხები. რა ღონისძიებები უნდა იქნეს დაფინანსებული და როგორ უნდა განაწილდეს შემოსავლები სხვადასხვა სფეროებზე. კერძოდ, განათლებაზე, თავდაცვაზე, ჯანმრთელობაზე, სოციალურ დაცვასა და ა.შ. სხვა მიმართულებებზე.
- ❖ ბიუჯეტი განსაზღვრავს მთავრობის მიერ ასაღები სახელმწიფო ვალისა და სესხების ლიმიტებს. თუ ხარჯები აჭარბებს შემოსავლებს, მთავრობამ უნდა აიღოს გარკვეული ვალი, რათა დაფაროს მისი მოსახლეობისათვის გაწეული მომსახურების ხარჯები და გადაიხადოს გასული წლების ვალები.
- ❖ ბიუჯეტი გავლენას ახდენს ეროვნული ეკონომიკის განვითარებაზე. ზოგიერთი ხარჯი (როგორიცაა მაგალითად განათლებისა და მეცნიერების, აგრეთვე ახალი ტექნოლოგიების დანერგვის) შესაძლებელია ზრდის პროდუქტიულობას, რაც მომავალში გამოიწვევს მოსახლეობის შემოსავლის ზრდასაც. მეორე მხრივ კი, გადასახადები ამცირებს მოსახლეობის შემოსავალს და მათ ნაკლებ სახარჯ ფულს უტოვებს. გამომდინარე აქედან, ბიუჯეტი (შემოსულობები და გადასახდელები) უნდა დაბალანსდეს ისე, რომ იგი იქცეს ქვეყნის განვითარების მძლავრ ბერკეტად.

- ❖ ბიუჯეტზე თავად ახდენენ გავლენას ეროვნული ეკონომიკური პროცესები. კერძოდ, მაღალი ეკონომიკური ზრდის პირობებში ბიზნესი უფრო აქტიურდება, იზრდება დასაქმების მოცულობა, შესაბამისად იზრდება როგორც მოქალაქეების, ასევე ქვეყნის ბიუჯეტის შემოსავალიც, განსაკუთრებით კი საგადასახადო შემოსავალი. ამ პირობებში მთავრობას საშუალება ეძლევა დააფინანსოს მეტი ღონისძიებები. ამასთან მცირდება ვალის აღების საჭიროება.
- ❖ ბიუჯეტი წარმოადგენს სტრატეგიულ დოკუმენტს. ამასთან, ბიუჯეტი მოიცავს ინფორმაციას გასულ წლებში მთავრობის მიერ მოზიდულ და დახარჯულ თანხებზე, ასევე მოიცავს საპროგნოზო ინფორმაციას თანხების მომავალში დახარჯვასთან დაკავშირებით.

ძირითადი ტერმინები:

ბიუჯეტი - საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკების და ადგილობრივი ხელისუფლებების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების ერთობლიობა, რომელიც დამტკიცებულია საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების შესაბამისი ორგანოების მიერ.

პროგრამული ბიუჯეტი - ასიგნებები გამოიყოფა მხარჯავი დაწესებულებების და მათ მიერ განსახორციელებელი პროგრამების/ქვეპროგრამების მიხედვით. პროგრამული ბიუჯეტის ძირითადი პრინციპია სახელმწიფო სახსრების მიმართვა წინასწარ განსაზღვრული შედეგების მისაღწევად, რისი გათვალისწინებითაც პროგრამული ბიუჯეტი ხშირად შედეგებზე ორიენტირებული ბიუჯეტის სახელითაა მოხსენიებული; პროგრამული ბიუჯეტის მიზანია სახელმწიფო ხარჯების ეფექტურობის ამაღლება, სახელმწიფო სექტორის დაწესებულებების დაფინანსებისა და მათ მიერ მიღწეული შედეგების ურთიერთკავშირის გაძლიერება. გარდა მხარჯავი დაწესებულებების მიერ განსახორციელებელი პროგრამებისა და ქვეპროგრამებისა საბიუჯეტო კოდექსით განსაზღვრულია საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები.²

პროგრამა - წარმოადგენს ბიუჯეტით განსაზღვრული პრიორიტეტების მიზნების მისაღწევად საბიუჯეტო ორგანიზაცი(ებ)ის მიერ განსახორციელებელ ღონისძიებათა ერთობლიობას, რომლებიც დაჯგუფებულია მსგავსი შინაარსის მიხედვით და ხორციელდება ერთი საბოლოო შედეგის მისაღწევად.

ქვეპროგრამა - წარმოადგენს მხარჯავი დაწესებულებების პროგრამის ფარგლებში საბიუჯეტო ორგანიზაცი(ებ)ის მიერ გასატარებელ ღონისძიებათა ერთობლიობას.

---

² საქართველოს კანონი „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ შესახებ ადგენს თუ რა შეიძლება იყოს ამ ტიპის გადასახდელები, მათ შორის მოიაზრება საერთო ფონდები და დადგენილია ლიმიტი სარეზერვო ფონდებისათვის (არაუმეტეს მთლიანი ბიუჯეტის 2%).

დეფიციტი და პროფიციტი - ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობა არის ბიუჯეტის საოპერაციო სალდო, ხოლო ბიუჯეტის საოპერაციო სალდოსა და არაფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა – ბიუჯეტის მთლიანი სალდო. დადებითი მთლიანი სალდო არის ბიუჯეტის პროფიციტი, ხოლო უარყოფითი მთლიანი სალდო – ბიუჯეტის დეფიციტი.

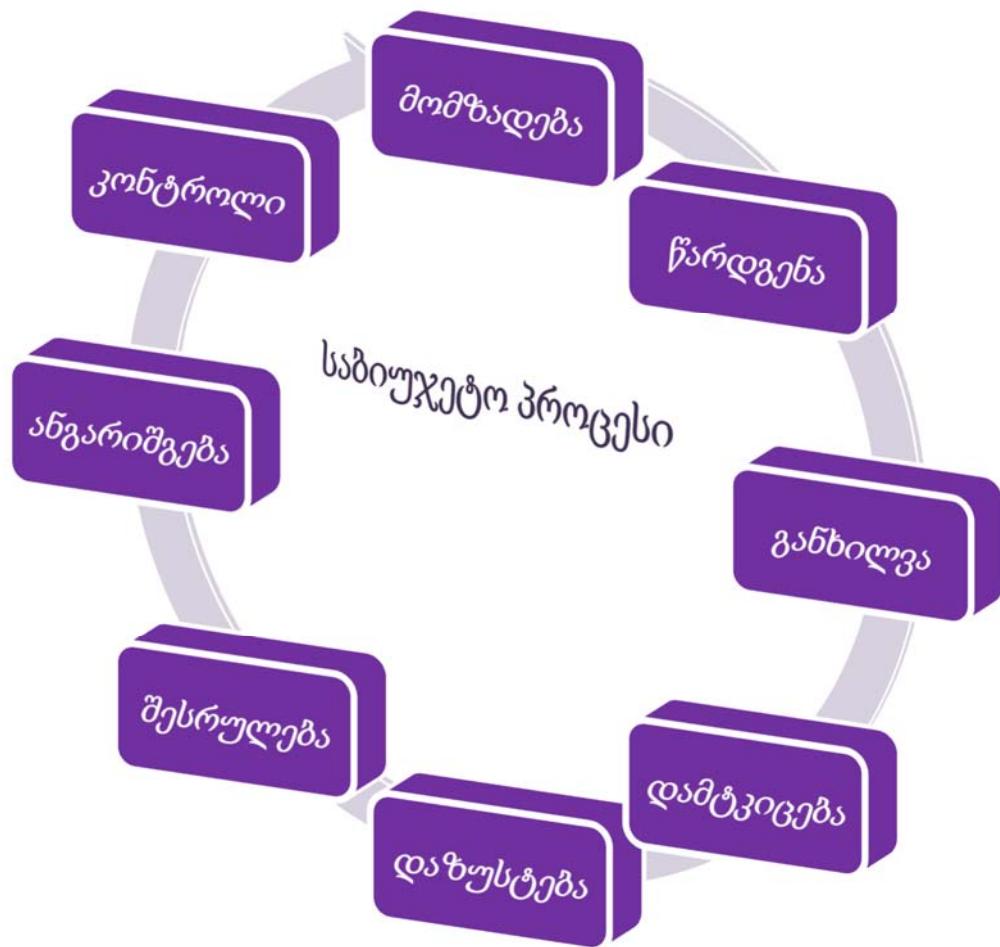
საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა

ბიუჯეტი არის სხვადასხვა დონის, რომელთა ერთიანობა ქმნის საბიუჯეტო სისტემას. საქართველოს საბიუჯეტო სისტემა მოიცავს საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტს, აფხაზეთისა და აჭარის ავტონომიური ერთეულების ბიუჯეტებსა და ადგილობრივ ბიუჯეტებს. ამასთან, ფინანსური პოლიტიკის ფორმირებისას გამოიყენება „ნაერთი ბიუჯეტი“, რომელიც აერთიანებს არსებულ ბიუჯეტებს და არ წარმოადგენს ნორმატიულ აქტს, შესაბამისად არ მტკიცდება საქართველოს პარლამენტის მიერ.

საბიუჯეტო პროცესი

სახელმწიფოს ქმედებას ბიუჯეტის ფორმირების, განხილვის, დამტკიცების, დაზუსტების, შესრულების, ანგარიშებისა და კონტროლის შესახებ ეწოდება საბიუჯეტო პროცესი.

საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის ძირითადი პრინციპები

ყოვლისმომცველობა

ბიუჯეტის ყველა შემოსულობის, გადასახდელის და წაშთის ცვლილების სრულყოფილად ასახვა შესაბამის ბიუჯეტში

გამჭვირვალობა

წარმომადგენლობით ორგანოებში განხილვის პროცედურების საჯაროობა, ბიუჯეტის და მისის შესრულების ანგარიშების გამოქვეყნება, ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა

ანგარიშვალდებულება

ყველა მონაწილის პასუხისმგებლობა მის მიერ განხორციელებულ საქმიანობზე და წარდგენილ ინფორმაციაზე

დამოუკიდებლობა

ყველა დონის ბიუჯეტის დამოუკიდებლობა

ერთანობა

ერთანი კლასიფიკაციით, აღრიცხვის ერთანი სისტემით, სახელმწიფო ფინანსური კონტროლის ერთანი პირნციპებით ხელმძღვანელობა ყველა დონის ბიუჯეტისათვის

უნიფირსალობა

ბიუჯეტის ყველა შემოსულობის მიმართვა საერთო გადასახდელების დასაფინანსებლად

კონსოლიდირება

სახელმწიფო ხაზინის ერთანი ანგარიშის სისტემა

სახელმწიფო ბიუჯეტის მონაწილეთა პასუხისმგებლობა

ბიუჯეტის პროექტის მომზადება, შესრულება და
ანგარიშგება

- საქართველოს მთავრობა

ბიუჯეტის პროექტის განხილვა, დამტკიცება და
კონტროლი

- საქართველოს პარლამენტი

სტატისტიკური ინფორმაციის მომზადება

- საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD)

წლიური ბიუჯეტის პროექტის მომზადების პროცესი იწყება ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტზე (BDD) მუშაობით.

ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტი (BDD) არის ქვეყნის განვითარების ძირითადი გეგმა, რომელიც ასახავს ინფორმაციას საშუალოვადიანი მაკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზების შესახებ, ასევე ინფორმაციას საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების განვითარების ძირითადი მიმართულებების შესახებ.

დოკუმენტის მოიცავს 4 წლიან პერიოდს და ყოველწლიურად განახლებადი დოკუმენტია.

BDD დოკუმენტის მომზადებით იწყება ყოველწლიური ბიუჯეტის მომზადება. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსით განისაზღვრება ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტის შემუშავების ეტაპები, რა ინფორმაციას უნდა მოიცავდეს იგი და რა ვადებში ხდება საქართველოს მთავრობისა და პარლამენტისათვის მისი პირველადი, გადამუშავებული და საბოლოო ვარიანტების წარდგენა.

საქართველოს მთავრობა იწონებს ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის პირველად ვარიანტს დასაგეგმი საბიუჯეტო წლისა და +3 წლისათვის.

ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტის (BDD) სტრუქტურა

საბიუჯეტო პროცესის მოკლე აღწერა

- სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის მომზადების მიზნით, სამინისტროები აყალიბებენ მათ პრიორიტეტებს;
- მთავრობა პრიორიტეტებს და საბიუჯეტო პარამეტრებს უთანხმებს პარლამენტს;
- პარლამენტის შენიშვნების და წინადადებების გათვალისწინებით სამინისტროები ამტკიცებენ საშუალოვადიან პრიორიტეტებს და მათ განსახორციელებელ სტრატეგიებს;
- სამინისტროების პრიორიტეტების საფუძველზე მზადდება BDD დოკუმენტი, სადაც ასევე ასახულია მხარჯავი დაწესებულებების (სამინისტროები და სხვა მხარჯავი დაწესებულებები) დაფინანსების და რიცხოვნობების ზღვრული მოცულობები (ჭერები), ასევე მხარჯავი დაწესებულებების პროგრამების დაფინანსების მოცულობები;
- BDD დოკუმენტის გათვალისწინებით მხარჯავი დაწესებულებები ავსებენ საბიუჯეტო განაცხადებს; საბიუჯეტო განაცხადების საფუძველზე ფინანსთა სამინისტრო ამზადებს სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტს;
- საქართველოს მთავრობა წარუდგენს ბიუჯეტის პროექტს საქართველოს პარლამენტს, რომელიც განხილვების შემდგომ ამტკიცების წლიური ბიუჯეტის შესახებ კანონს.

სამინისტროების
მიერ
პრიორიტეტების
ჩამოყალიბება

სამინისტროების
მიერ
სტრატეგიების
დამტკიცება

საბიუჯეტო
განაცხადების
შესახებ

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის აღწერა

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმა დაიწყო 2004 წლიდან, რომელიც გულისხმობდა ხარჯების საშუალოვადიანი დაგეგმვის შემოღებას, საბიუჯეტო პროცესის ზოგად გაუმჯობესებას, საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანხვედრას საერთაშორისო სტანდარტებთან GFSM 2001 ყველა დონის ბიუჯეტისათვის და პროგრამულ ბიუჯეტზე გადასვლას.

საქართველომ შეიმუშავა საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც უზრუნველყოფს ჯანსაღი საბიუჯეტო სისტემის არსებობას. საბიუჯეტო პროცესთან დაკავშირებით ბოლო პერიოდში მიღებული ახალი რეგულაციების ასახვა მოხდა ახალ საბიუჯეტო კოდექსში, რომელიც დამტკიცდა 2009 წელს და 2010 წლიდან მოქმედებს. შედეგად, სახელმწიფო, ავტონომიურ და ადგილობრივ დონეზე ბიუჯეტირების სისტემის ყველა საკანონმდებლო აქტი ერთ კანონში გაერთიანდა, გაუმჯობესდა ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD), დაინერგა პროგრამული ბიუჯეტი ცენტრალური მთავრობის, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტებისთვის, პარლამენტმა დაამტკიცა ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ ორგანული კანონი, რომელიც ძალაშია 2014 წლიდან. ის განსაზღვრავს ფისკალური დისციპლინის წესებს საჯარო ფინანსების მართვისთვის, ასევე - სავალდებულოდ აღსასრულებელ ფისკალურ წესებს და გამონაკლისებს.

ზემოხსენებული კანონების საფუძველზე საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვა ხორციელდება რამდენიმე კანონქვემდებარე აქტით, რომელთაგან აღსანიშნავია: ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული კლასიფიკაცია, რომელიც საერთაშორისო სავალუტო ფონდის საჯარო სექტორში ფინანსური სტატისტიკის 2001 წლის სახელმძღვანელოს ეფუძნება, ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული პროგრამული ბიუჯეტირების შედგენის მეთოდოლოგია და მთავრობისა და ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევი და მეთოდოლოგია და სხვა.

განვითარდა ელექტრონული სისტემები (ePFMs) მთლიანად ჰქონდა ჰარმონიზებული ელექტრონული ბიუჯეტერებისა (eBudget) და სახაზინო (eTreasury) სისტემებთან. საჯარო

ფინანსების მართვის ინტეგრირებული, ინტერნეტზე დაფუძნებული, ელექტრონული სისტემის შექმნა და დაწერგვა ერთ-ერთი უდიდესი წარმატებაა ქვეყნის საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში. ამჟამად მას დაახლოებით 4,500 შიდა მომხმარებელი ჰყავს.

ცენტრალური მთავრობის საბიუჯეტო პროცესის და პროცედურების პარალელურად განვითარდა ადგილობრივი თვითმმართველობის საბიუჯეტო პროცესი და პროცედურები და ჩამოყალიბდა სრულყოფილი და კარგად დანერგილი

სისტემა, რამაც ხელი შეუწყო ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების eTreasury-ს სისტემაში ჩართვას.

გაუმჯობესდა ბიუჯეტის საშუალოვადიანი დაგეგმვა. გაძლიერდა კავშირები მთავრობის პროგრამის მომცველ დოკუმენტებს შორის, საშუალოვადიან ფისკალურ ჩარჩოს, დარგობრივი სამინისტროების ინდივიდუალურ საშუალოვადიან სამოქმედო გეგმებსა და პარლამენტის მიერ დამტკიცებულ წლიურ სახელმწიფო ბიუჯეტს შორის. 2012 წლიდან დაინერგა პროგრამული ბიუჯეტირება და შედეგებზე ორიენტირებული ბიუჯეტირება. შედეგებზე ორიენტირებული ბიუჯეტირების დანერგვა საჭიროებს დამატებით სამუშაოს და მოიაზრება რეფორმის დღის წესრიგში. მნიშვნელოვანი წინსვლა იყო საბიუჯეტო პროცესის დახვეწის თვალსაზრისით, რაც აღიარებულია 2012 წლის PEFA-ს შეფასებაში, რომლის მიხედვითაც, პროგრამული ბიუჯეტის შემოღება და ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტსა და წლიურ ბიუჯეტს შორის კავშირის გაუმჯობესება იმის საშუალებას იძლევა, რომ ბიუჯეტის ასიგნებები შესაბამებოდეს სტრატეგიულ მიზნებს. პროგრამული ბიუჯეტის და საშუალოვადიანი დაგეგმვის მეთოდოლოგიის გაფართოების შედეგად, რომელმაც 2017 წლის კანონით ბიუჯეტის შესახებ ყველა დარგობრივი სამინისტრო მოიცვა, PEFA-ს შეფასებით საქართველომ შეძლო 2012 წელს გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრის გზით მნიშვნელოვანი წინსვლისათვის მიეღწია. აღნიშნული შეფასებისას გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრის მიზნით განხორციელდა მთელი რიგი ღონისძიებები საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ. მათ შორის, 2015 წელს განახლდა პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგია, რამაც ხელი შეუწყო დარგობრივი, სექტორული და სხვა ტიპის სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების შემუშავებისას როგორც შინაარსობრივი, ისე პროცედურული საკითხების დარღულირებას. შედეგად, გაძლიერდა კავშირი ქვეყნის ძირითად მიმართულებებსა და ბიუჯეტს შორის. ქვეყნის მასშტაბით მომზადებული დარგობრივი და სექტორული სამოქმედო გეგმები მოიცავს შესაბამის ხარჯთაღრიცხვებს და შესაბამება წლიური ბიუჯეტის კანონსა და ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით 4 წლიან პერიოდში განსაზღვრულ პარამეტრებს.

საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით, საქართველოს დიდი წინსვლა ჰქონდა. საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით ამას ადასტურებს 2015 წლის ღია ბიუჯეტის გამოკითხვა. საქართველო 66 ქულით მოექცა „მნიშვნელოვნად გამჭვირვალე“ ქვეყნების ჯგუფში და წინა წელთან შედარებით, მნიშვნელოვან გაუმჯობესებას მიაღწია (55 ქულა), ხოლო 2006 წლის შეფასებით საქართველო შეფასდა 33 ქულით. 2015 წლის ღია ბიუჯეტის გამოკითხვით, საქართველომ მე-16 ადგილი დაიკავა 102 ქვეყანას შორის. 2015 წლის ანგარიშის თანახმად, 8 ძირითადი საბიუჯეტო დოკუმენტიდან მომზადდა და საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი იყო 7 დოკუმენტი საერთაშორისო სტანდარტით განსაზღვრულ ვადებში, მოთხოვნილი ინფორმაციიდან მხოლოდ შუალედური (6 თვის) ბიუჯეტის შესრულების მიმოხილვა არ იყო წარმოდგენილი. ვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, ფინანსთა სამინისტრომ დაიწყო 6 თვის შუალედური მიმოხილვის მომზადება და

პარლამენტისთვის სახელმწიფო ბიუჯეტის 6 თვის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშთან ერთად წარდგენა. 2017 წლის ღია ბიუჯეტის კვლევის შედეგების მიხედვით, საქართველო არის იმ ქვეყნებს შორის, რომლებიც სრულყოფილი კვლევის პროცესისთვის ყველა დოკუმენტს ამზადებს, 6 თვის შუალედური მიმოხილვების ჩათვლით.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა კაპიტალური ბიუჯეტირების გაუმჯობესების მიმართულებით. ძალისხმევა ხმარდება როგორც კაპიტალურ ხარჯებზე საბიუჯეტო დოკუმენტაციის შინაარსობრივ დახვეწას, ისე ერთიანი მიდგომის დანერგვას საჯარო სექტორში ინვესტიციების საერთო ეფექტიანობისა და ეფექტურობის გასაზრდელად. შემუშავა საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის გზამკვლევი და მეთოდოლოგია, რომლის საფუძველზეც დაიწყო აღნიშნული რეფორმის ეტაპობრივი დანერგვის პროცესი. ქვეყანაში საჯარო სექტორში ინვესტიციების მართვის საერთაშორისო პრაქტიკის შესაბამისი სისტემის სრულყოფილად დანერგვისთვის მთავრობის ძალისხმევა მიმართულია რეფორმის შემდგომი ეტაპების განხორციელებისკენ.

მნიშვნელოვანი წინსვლაა საჯარო სექტორში საბუღალტრო აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების რეფორმის დანერგვის მიმართულებით. საჯარო სექტორში საბუღალტრო აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების განხორციელების სამოქმედო გეგმის თანხმად, განისაზღვრა დარიცხვის მეთოდით საჯარო სექტორში საბუღალტრო აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებზე გადასვლის ძირითადი ეტაპები 2020 წლისთვის.

ხაზინის ერთიანი ანგარიშის არეალი გაფართოვდა და უკვე მოიცავს ადგილობრივ ხელისუფლებას და საჯარო უწყებებს, სკოლებისა და საბავშვო ბალების გარდა. ამდენად, როგორც ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებების, ისე საჯარო უწყებების ბიუჯეტის შესრულების კონსოლიდირებული ანგარიშები და ინფორმაცია, ხელმისაწვდომია რეალურ დოკუმენტების, თვეებისა და წლების მიხედვით. სახელმწიფო ხაზინამ შეიმუშავა ხაზინის ანგარიშებზე არსებული ფულადი რესურსების მართვისათვის საჭირო რეგულაციები და დაიწყო თავისუფალი ფულადი სახსრების განთავსება კომერციულ ბანკებში, ბლუმბერგში ჩატარებული აუქციონების გზით.

საგადასახადო პოლიტიკის რეფორმის განხორციელებით საქართველომ შთამბეჭდავ წინსვლას მიაღწია. მსოფლიო ეკონომიკურმა ფორუმმა 2015-2016 წლების გლობალური კონკურენტუნარიანობის ანგარიშში მიიჩნია, რომ საგადასახადო განაკვეთები საქართველოში ბიზნესის საკეთებლად ყველაზე ნაკლებად პრობლემურ ფაქტორებს შორისაა. შედეგად, 140 ქვეყანას შორის საქართველოს პოზიცია შემდეგნაირია:

- დაბეგვრის ეფექტი ინვესტიციების მასტიმულირებელ ფაქტორებზე - მე-13 ადგილი;
- გადასახადის განაკვეთი მოგებაზე - მე-9 ადგილი;
- სავაჭრო ტარიფები - მე-4 ადგილი;

- დაბეგვრის ეფექტი მუშაობის მასტიმულირებელ ფაქტორებზე - მე-15 ადგილი.

ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული ტექნიკური დახმარების ფარგლებში მომზადდა და გამოიცა წიგნი „საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმა საქართველოში³“, რომელშიც აღწერილია

ევროკავშირთან 10 წლიანი თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელებული რეფორმები და სამომავლო გეგმები. წიგნის მომზადებაში ჩართული იყო საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის მონაწილე ყველა სახელმწიფო ინსტიტუტი.

ძირითადი ფისკალური წესები საქართველოში

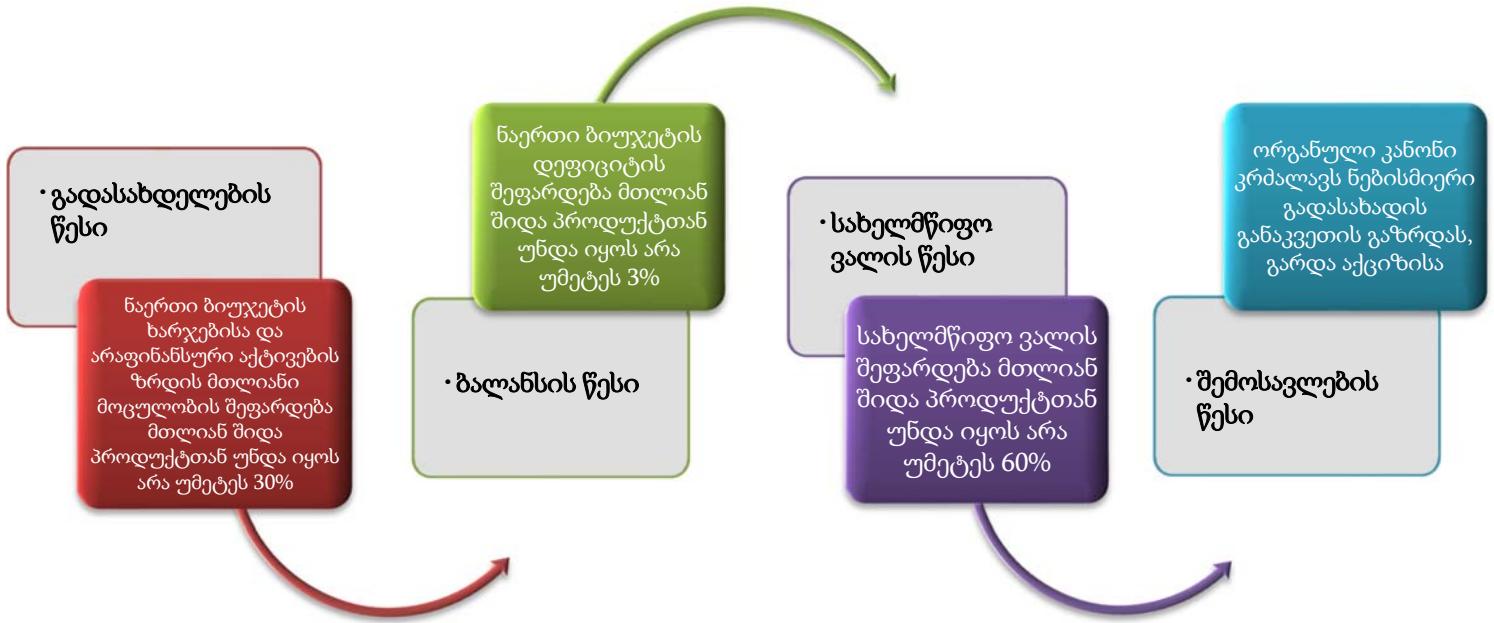
2011 წელს საქართველომ მიიღო საქართველოს თავისუფლების შესახებ⁴, რომლითაც დადგენილია თავისუფლებების გარანტიები. ამ კანონით სახელმწიფო უზრუნველყოფს ეკონომიკურ უფლებებსა და თავისუფლებებს, რომლებიც საფუძვლად უნდა დაედოს საზოგადოების განვითარებას, ხალხის კეთილდღეობას და ეკონომიკის გრძელვადიან, სტაბილურ ზრდას. თავისუფლება არის ეკონომიკური პოლიტიკის ძირითადი პრინციპი, რომელიც გამოიხატება მთავრობის მცირე ზომაში, პასუხისმგებლობიან მაკროეკონომიკურ პოლიტიკასა და დაბალ გადასახადებში.

ეკონომიკის გრძელვადიანი და სტაბილური ზრდის საშუალებით კეთილდღეობის უზრუნველსაყოფად დადგენილია მაკროეკონომიკური პარამეტრების შემდეგი მაქსიმალური ზღვრები:

³ <http://mof.ge/images/File/bijueti/European Union Finish 14 09 2017.pdf>

⁴ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/1405264>

თუ საქართველოს პარლამენტის მიერ დამტკიცებული ბიუჯეტი არ შეესაბამება კანონით დადგენილ ზღვარს ან ზღვრებს საქართველოს მთავრობა ვალდებულია შეიმუშაოს და საქართველოს პარლამენტს დასამტკიცებლად წარუდგინოს შემდგომი ორი წლის ბიუჯეტების პარამეტრები, რომელიც უნდა ითვალისწინებდეს მოცემულ პერიოდში დადგენილ ზღვრებში დაბრუნების გეგმას.

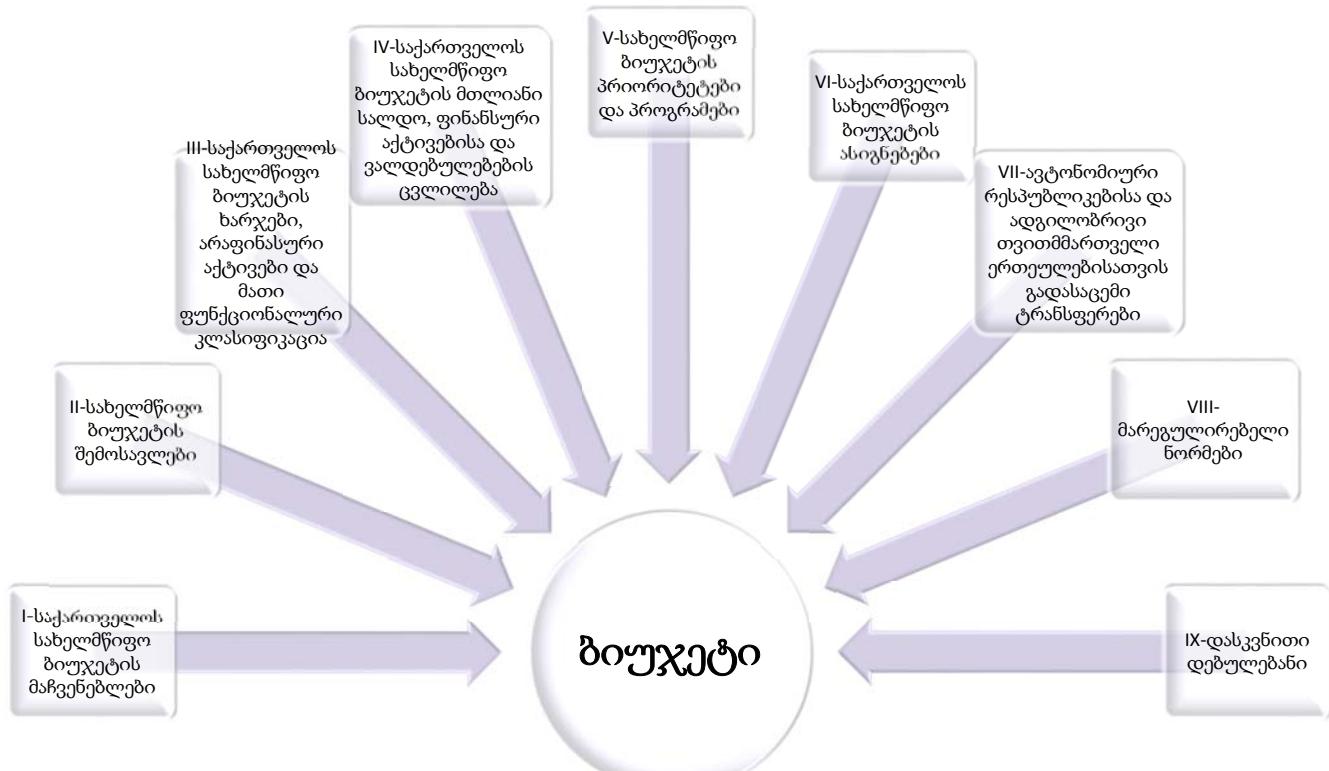
საქართველოს პარლამენტის მიერ აღნიშნული ზღვრის ან ზღვრების შეუსაბამო ბიუჯეტის დამტკიცება შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მიმდინარე წლის ბიუჯეტი ამ ზღვრის/ზღვრების შესაბამისი იყო, გარდა საგანგებო ან საომარი მდგომარეობისა ან/და ეკონომიკური რეცესიისა.

საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ფისკალური პარამეტრების დადგენა ეფუძნება როგორც კანონმდებლობით განსაზღვრულ ზოგად წესებს ისე ქვეყანაში და რეგიონში არსებულ მაკროეკონომიკური სიტუაციის ანალიზს.

სახელმწიფო ბიუჯეტის სტრუქტურა

სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის სტრუქტურა მოიცავს შემდეგი სახის ინფორმაციას:

- ❖ პირველ ოთხ თავში მოცემულია სახელმწიფო ბიუჯეტის ძირითადი პარამეტრები, მათ შორის შემოსულობებისა და გადასახდელების გაშლა, ეკონომიკური და ფუნქციონალური კლასიფიკაციების მიხედვით, დეფიციტის მოცულობა და მისი დაფინანსების წყაროები, სახელმწიფო ვალის საპროგნოზო მოცულობა და სხვა;
- ❖ მე-5 თავში წარმოდგენილია ბიუჯეტით განსაზღვრული პრიორიტეტები და მათ ფარგლებში დაგეგმილი პროგრამების და ქვეპროგრამების აღწერა და მიზანი (პროგრამები დაჯგუფებულია პრიორიტეტების მიხედვით);
- ❖ მე-6 თავში პროგრამები დაჯგუფებულია მათი განმახორციელებელი მხარჯავი დაწესებულებების მიხედვით და წარმოდგენილია თითოეული პროგრამისათვის გამოყოფილი ასიგნებების მოცულობა. ამავე თავშია განსაზღვრული საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელების მოცულობაც;
- ❖ მე-7 თავში წარმოდგენილია ავტონომიური რესპუბლიკების და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გათვალისწინებული ტრანსფერების დეტალური ჩაშლა;
- ❖ მე-8 თავში მოცემულია ბიუჯეტის კანონის მარეგულირებელი და გარდამავალი დებულებები.

პარლამენტის წარდგენისას **სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის**, მეტი გამჭვირვალობის მიზნით თან ახლავს ინფორმაციული დანართები, სადაც უფრო დეტალურადაა წარმოდგენილი პროგრამებთან და კაპიტალურ პროექტებთან დაკავშირებული ინფორმაცია, კერძოდ:

- ❖ პროგრამული ბიუჯეტის დანართში მოცემულია თითოეული პროგრამისა და ქვეპროგრამის აღწერა, მათი მოსალოდნელი შედეგი და შედეგების შეფასების ინდიკატორები, 2018 წლის ბიუჯეტის კანონის პროექტში ასახულია თითოეული პროგრამისთვის საბაზისო და მიზნობრივი მაჩვენებელი, ცდომილების ალბათობა და შესაძლო რისკები;
- ❖ კაპიტალური ბიუჯეტის დანართში მოცემულია ინფორმაცია ბიუჯეტით დაგეგმილი კაპიტალური პროექტების შესახებ (მათ შორის პროექტის მთლიანი ღირებულება, მისი დაფინანსების წყაროები, დასრულების ვადები და სხვა);
- ❖ ბიუჯეტით განსაზღვრული პროგრამების დეტალური ჩაშლა და ინფორმაცია თითოეული პროგრამის ფარგლებში გამოყოფილი ასიგნებების განმკარგავი საბიუჯეტო ორგანიზაციების შესახებ.
- ❖ სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტს თან ერთვის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის განმარტებითი ბარათი, რომელიც შეიცავს ინფორმაციას ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების (ნომინალური და რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი, ეკონომიკური ზრდა, ინფლაცია, ინვესტიციები და ა. შ.) პროგნოზების შესახებ;
- ❖ მიმდინარე წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მოკლე მიმოხილვა;
- ❖ წლიური საბიუჯეტო კანონის ამოქმედებისათვის საჭირო საკანონმდებლო ცვლილებების პაკეტი.

და სხვა.

სახელმწიფო ბიუჯეტში შემოსულობები და გადასახდელები აღირიცხება საბიუჯეტო კლასიფიკაციის მეშვეობით, რაც საშუალებას იძლევა ბიუჯეტის შემოსავლები და ხარჯები დაჯგუფდეს ეკონომიკური ხასიათის, ფუნქციონალური ღონისძიებების, ორგანიზაციული სტრუქტურის და სხვა მახასიათებლების მიხედვით. მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა საბიუჯეტო კლასიფიკაცია, 2012 წლის მდგომარეობით შემოღებულ იქნა პროგრამული კლასიფიკაცია ბიუჯეტის პროცესის დაგეგმვის, შესრულებისა და სახელმწიფო ბიუჯეტთან დაკავშირებული ანგარიშგებისათვის.

ბიუჯეტის შემოსულობებია საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტში მიღებული ფულადი სახსრების ერთობლიობა.

შემოსავლები

არაფინანსური
აქტივების კლება

ფინანსური
აქტივების კლება

ვალდებულებების
ზრდა

ბიუჯეტის გადასახდელებია საანგარიშო პერიოდში ბიუჯეტიდან გასაცემი ფულადი სახსრების ერთობლიობა.

ხარჯები

არაფინანსური
აქტივების ზრდა

ფინანსური
აქტივების ზრდა

ვალდებულებების
კლება

2018 წლის ბიუჯეტის კანონის ზოგადი მიმოხილვა

2018 წლის ბიუჯეტის კანონი მომზადებულია სამთავრობო პროგრამის „თავისუფლება, სწრაფი განვითარება, კეთილდღეობა“ შესასრულებლად, რომლის ძირითად მიზანს წარმოადგენს მოსახლეობის სოციალური კეთილდღეობის უზრუნველყოფა და ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება. რეფორმების 4 პუნქტიანი

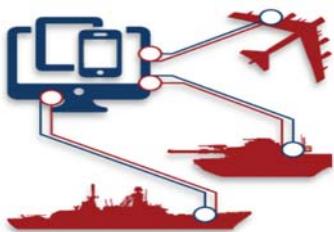
სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებებისა და დასახული შედეგების მიღწევის მიზნით მნიშვნელოვანია არსებული ფისკალური რესურსების მაქსიმალურად ეფექტიანი გამოყენება.

სახელმწიფო ბიუჯეტის პრიორიტეტები

1. ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

2. თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება

3. რეგიონული განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი

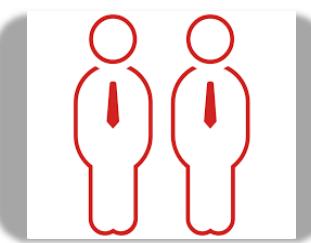
4. განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება

5. მაკროეკონომიკური სტაბილურობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება

6. ინსტიტუციონალური განვითარება და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერა

7. იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა სახელმწიფო მხარდაჭერა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობა

8. კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

9. საერთაშორისო ურთიერთობები და ევროატლანტიკურ სივრცეში ინტეგრაცია

10. სოფლის მეურნეობა

11. სასამართლო სისტემა

12. გარემოს დაცვა და ბუნებრივი რესურსების მართვა

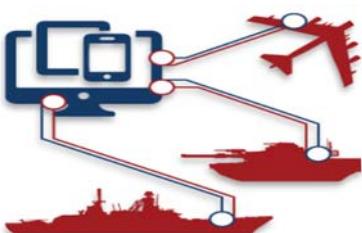
1. ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

- ❖ დაიხვეწება პირველადი ჯანდაცვის სისტემის დაფინანსების მექანიზმები და გაიზრდება ოჯახის ექიმის როლი და მნიშვნელობა.
- ❖ დაავადებაზე რეაგირების რეჟიმიდან აქცენტი გადატანილი იქნება როგორც დაავადების წარმოქმნის პრევენციაზე, ისე დაავადების დროულად აღმოჩენასა და მისი გართულების თავიდან აცილებაზე.
- ❖ C-ჰეპატიტის ელიმინაციის პროგრამაში ჩართვის საშუალება მომავალშიც ექნება ყველა პაციენტს;
- ❖ გაუმჯობესდება ფსიქიკური ჯანმრთელობის პროგრამის ხარისხი როგორც სტაციონარულ, ისე ამბულატორიულ და თემზე დაფუძნებული სერვისების დონეზე
- ❖ ქვეყნის მასშტაბით დაინერგება დედათა და ბავშვთა (პერინატალური) სამედიცინო ცენტრების რეგიონალიზაციის გეგმა; გაგრძელდება აცრების ეროვნული კალენდრით ბავშვთა იმუნიზაცია და ორსულებისა და ახალშობილების უზრუნველყოფა ჯანსაღი განვითარებისთვის აუცილებელი პრეპარატების მიწოდებით;
- ❖ საფუძველი ჩაეყრება ონკოლოგიური დაავადებების მკურნალობის თანამედროვე და მაღალეფექტური მეთოდებს.
- ❖ მედიკამენტებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდისათვის განხორციელდება სისტემური რეფორმა, რომლის შედეგადაც მოსახლეობის მოწყვლად ჯგუფებს გაეზრდებათ ხელმისაწვდომობა ამბულატორიული მოხმარების მედიკამენტებზე.
- ❖ დაინერგება დაგროვებითი საპენსიო სისტემის ახალი მოდელი, რომელიც გახდება საპენსიო ასაკში ღირსეული არსებობის გარანტია.
- ❖ განხორციელდება შრომის ბაზრის მოთხოვნების შესწავლა და უზრუნველყოფილი იქნება მჭიდრო კოორდინაცია სამუშაოს მაძიებელთა და დამსაქმებელთა შორის.

2. თავდაცვა, საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება

- ❖ ძლიერი და ეფექტური თავდაცვის სისტემის ჩამოსაყალიბებლად, საქართველოს მთავრობა დაამტკიცებს და განახორციელებს 4 წლიან პროგრამას.
- ❖ მსჯავრდებულისთვის ხელმისაწვდომი განვითარება პროფესიული განათლება;
- ❖ დაინერგება არასაპატიმრო სასჯელის ახალი სახე - შინაპატიმრობა სრულწლოვანი მსჯავრდებულებისთვის;

- ❖ გაგრძელდება პენიტენციური დაწესებულებების ეტაპობრივი რეაბილიტაცია და მოდერნიზაცია;
- ❖ შემუშავდება პროკურორთა საქმიანობის

გამჭვირვალე და მიუკერძოებელი შეფასების კრიტერიუმები. გაგრძელდება პროცურორთა გადამზადებისა და კვალიფიკაციის ამაღლების პროგრამები.

- ❖ შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემაში დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლისა და საპოლიციო საქმიანობის მაქსიმალური ეფექტიანობისთვის დაინერგება ანალიზზე დაფუძნებული პოლიციის სისტემა;
- ❖ დაგეგმილ ვადებში დასრულდება საზღვრის მართვის სისტემის რეფორმა;
- ❖ გაღრმავდება თანამშრომლობა საერთაშორისო საპოლიციო სტრუქტურებთან, განსაკუთრებით კი ევროპოლოგთან.
- ❖ უზრუნველყოფილი იქნება სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის დამოუკიდებელი და ქმედითი საქმიანობა.

3. რეგიონული განვითარება, ინფრასტრუქტურა და ტურიზმი

- ❖ გაგრძელდება და სწრაფი ტემპით წარიმართება ახალი მაგისტრალური გზების მშენებლობა, არსებული გზების რეკონსტრუქცია და საგზაო ინფრასტრუქტურის განახლება-მოდერნიზება.
- ❖ საფუძველი ჩაეყარა საუკუნის პროექტს - ანაკლიის საზღვაო ნავსადგურის მშენებლობას;
- ❖ აქტიურად გაგრძელდება წყალმომარაგება-კანალიზაციის და გამწმენდი ნაგებობების მშენებლობა-რეაბილიტაციის პროექტები მთელ რიგ ქალაქებსა და სოფლებში.
- ❖ ნარჩენების მართვა განხორციელდება ევროპული სტანდარტების შესაბამისად, მოხდება არსებული ნაგავსაყრელების ეროვნული კანონმდებლობის მოთხოვნების შესაბამისობაში მოყვანა და ეტაპობრივი დახურვა;
- ❖ ქვეყნის ინტერნეტიზაციის პროექტის ფარგლებში აშენდება 8000-კილომეტრიანი ინფრასტრუქტურა, რის შედეგადაც დამატებით 800 ათასი ადამიანი მიიღებს ინტერნეტს და ქვეყნის მოსახლეობის 90%-ზე მეტს ექნება ინტერნეტთან წვდომა.
- ❖ გაგრძელდება ელექტრიფიკაციისა და გამრიცხველიანების პროცესი, სადაც განსაკუთრებული აქცენტი უშუქო სოფლებსა და მაღალმთიან რეგიონებზე გაკეთდება.
- ❖ გაგრძელდება რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების განხორცილების ხელშეწყობა;
- ❖ გაგრძელდება მაღალმთიანი რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკურ მხარდაჭერა, ადგილობრივი წარმოების განვითარების ხელშეწყობა.

4. განათლება, მუცნიერება და პროფესიული მომზადება

- ❖ გაგრძელდება სკოლამდელი განათლების დაწესებულებების ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და ახალი დაწესებულებების დაფუძნება
- ❖ წინასასკოლო ასაკის მოზარდებისთვის მხარდაჭერილი იქნება სასკოლო მზაობის ჯენდერული ფუნქციონირება როგორც საბავშვო ბაღების, ისე სკოლების ბაზაზე.
- ❖ ზოგადი განათლების ხარისხის მაღალი სტანდარტების მისაღწევად, დაინერგება ავტორიზაციის ახალი, სწავლისა და სწავლების მაღალ შედეგებზე ორიენტირებული სტანდარტები.

- ❖ შეიქმნება ახალი, თანამედროვე მოთხოვნების შესაბამისი, მაღალ სტანდარტებზე ორიენტირებული სასწავლო გეგმები, პროგრამები და სახელმძღვანელოები;
- ❖ განვითარდება ერთიანი ეროვნული გამოცდების სისტემა. გამოცდების ჩატარების პროცესში გაიზრდება თანამედროვე ტექნოლოგიების როლი.

- ❖ სახელმწიფო უზრუნველყოფს მასწავლებლების კარიერული ზრდის ხელშეწყობას მათი უწყვეტი პროფესიული განვითარების გზით.
- ❖ შეიქმნება ელექტრონული სწავლების პლატფორმა, რომლის საშუალებითაც დიასპორის წარმომადგენლებისათვის დაინერგება დისტანციური სწავლების გავეთილები ქართულ ენაში, საქართველოს გეოგრაფიასა და ისტორიაში.
- ❖ ამოქმედდება პროფესიული მომზადება-გადამზადების მრავალფეროვანი პროგრამები.
- ❖ ხელი შეეწყობა საზღვარგარეთ სამეცნიერო ცენტრებსა და უნივერსიტეტებთან სამეცნიერო თანამშრომლობას და ერთობლივი პროექტების განხორციელებას;
- ❖ საქართველოს რეგიონალურ საგანმანათლებლო ცენტრად პოზიციონირების მიზნით, განხორციელდება უცხოელი სტუდენტების საქართველოს უმაღლეს სასწავლებლებში მოზიდვის მასშტაბური პროექტი - „ისწავლე საქართველოში“.

5. მკროეკონომიკური სტაბილურობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება

- ❖ გაგრძელდება ხარჯების ოპტიმიზაციის უწყვეტი პროცესი, რაც მიმართული იქნება სახსრების გამოთავისუფლებასა და მათ გადანაწილებაზე პრიორიტეტულ მიმართულებებზე;
- ❖ შემცირდება ადმინისტრაციული ხარჯები და მომავალში შეიზღუდება მათი ზრდა;
- ❖ გაიზრდება ბიუჯეტის გამჭვირვალობა;
- ❖ სახელმწიფო ვალი მთლიან შიდა პროდუქტან მიმართებით შენარჩუნდება იმ დონეზე, რომელიც ქვეყნის სტაბილურ საკრედიტო რეიტინგსა და დადებით საინვესტიციო იმიჯს უზრუნველყოფს;

- ❖ ეროვნული ბანკის დამოუკიდებლობა იქნება ხელშეუხებელი;
- ❖ ხელი შეეწყობა ლარით დაკრედიტების ზრდას.
- ❖ გაუმჯობესდება საგადასახადო ადმინისტრირება.
- ❖ გაგრძელდება მეწარმეობის ხელშეწყობის არსებული პროგრამები;
- ❖ შეიქმნება ერთიანი სივრცე „ბიზნესსახლი“, სადაც ყველა შესაბამისი სახელმწიფო უწყება კერძო ბიზნესს ერთი ფანჯრის პრინციპით მოემსახურება.
- ❖ საქართველოში ეკონომიკური ზრდის სტიმულირებისთვის, ზოგადად ბიზნესგარემოს გაუმჯობესების გარდა, საქართველოს მთავრობა გეგმავს კაპიტალის ბაზრის, საპენსიო და მიწის რეფორმების განხორციელებას.
- ❖ საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების შეთანხმების გაფორმებით ქართულ ეკონომიკაში შეიქმნა მნიშვნელოვანი შესაძლებლობები ექსპორტის ზრდის, ინვესტიციების მოზიდვისა და ქვეყანაში პროდუქტიულობის ზრდის კუთხით.
- ❖ გაიზრდება ქართული პროდუქციის საექსპორტო პოტენციალი და საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიცირებულობა.
- ❖ მთავრობის პოლიტიკა მიმართული იქნება საზღვარგარეთ საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენლობების ეკონომიკური კომპონენტის გაძლიერებისა და კომერციული ატაშეების სისტემის დანერგვისკენ.

6. ინსტიტუციონალური განვითარება და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერა

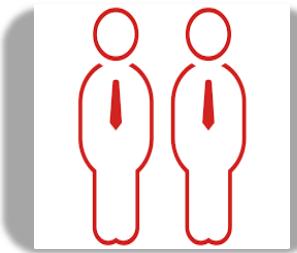
- ❖ ეტაპობრივად ჩამოყალიბდება საჯარო სამსახურის კარიერული მოდელი, რომელიც უზრუნველყოფს მოხელეთა სამსახურში აყვანასა და კარიერულ წინსვლას ობიექტური კრიტერიუმების შესაბამისად.
- ❖ გაგრძელდება პოლიტიკის დაგეგმვისა და მისი მონიტორინგის ერთიანი სისტემის რაც ეფუძნება გამჭვირვალე, შედეგზე ორიენტირებული, საზოგადოების ჩართულობის პრინციპსა და აზგარიშვალდებულებაზე აგებული სისტემის ჩამოყალიბების იდეას.
- ❖ სახელმწიფოს მიერ კვლავაც უზრუნველყოფილი იქნება საკუთრების უფლების განუხრელი დაცვა.
- ❖ გაგრძელდება შიდა და გარე კონტროლის მექანიზმების განვითარება;
- ❖ განხორციელდება ქმედითი ღონისძიებები პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა და პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ საზოგადოების ცნობიერების ასამაღლებლად.

- ❖ საქართველო, როგორც კორუფციასთან ბრძოლის კუთხით რეგიონის აღიარებული ლიდერი და ღია მმართველობის პარტნიორობის (OGP) თანათავმჯდომარე ქვეყანა, გააგრძელებს მუშაობას იმისათვის, რომ კიდევ უფრო შთამბეჭდავი გახადოს თავისი მიღწევები კორუფციასთან ბრძოლის საქმეში.
- ❖ დაიხვეწება საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის მარეგულირებელი ნორმები და შემუშავდება ახალი კანონი ინფორმაციის თავისუფლების შესახებ;
- ❖ მოწესრიგდება საჯარო ინფორმაციის გაცემის არსებული პრაქტიკა.

7. იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა სახელმწიფო მხარდაჭერა და რეინტეგრაციის ხელშეწყობა

- ❖ გაგრძელდება დევნილი ოჯახებისათვის მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლების მშენებლობა;
- ❖ გაგრძელდება კერძო მესაკუთრებისგან იმ საცხოვრებელი ფართობების გამოსყიდვა, რომლებიც დევნილებს აქვთ დაკავებული.

- ❖ მიმდინარეობს მუშაობა, ერთი მხრივ, დონორებთან, ხოლო, მეორე მხრივ, ინვესტორებთან, რათა კერძო და საჯარო პარტნიორობის ფარგლებში აშენდეს ახალი საცხოვრებლები დევნილებისთვის როგორც ქალაქებში, ისე სოფლად.
- ❖ გაგრძელდება ეკომიგრანტი ოჯახებისთვის საცხოვრებელი სახლებისა და მიწის ნაკვეთების დაკანონების პროცესი.

- ❖ პრობლემების მქონე ოჯახებთან მიმართებით გაიზრდება სოციალური მუშაკის როლი.

8. კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობის ხელშეწყობა და სპორტი

- ❖ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტრომ შეიმუშავა და მთავრობამ დაამტკიცა „კულტურის სტრატეგია 2025“, რომელიც განსაზღვრავს სახელმწიფოს ხედვას, მიზნებსა და ამოცანებს კულტურის სექტორში.
- ❖ დაიხვეწება კულტურასა და ძეგლთა დაცვასთან დაკავშირებული კანონმდებლობა; შემუშავდება კულტურული მემკვიდრეობის კოდექსი.
- ❖ გაგრძელდება ალტერნატიული გზების ძიება კულტურის სფეროს დაფინანსების მოძიებისთვის და დივერსიფიკაციისთვის.
- ❖ განხორციელდება ინფრასტრუქტურული პროექტები კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მემკვიდრეობის შესანარჩუნებლად;
- ❖ გაიზრდება კულტურის ხელმისაწვდომობა ფართო საზოგადოებისათვის, განსაკუთრებით რეგიონების მოსახლეობისთვის, ეთნიკური უმცირესობებისა და შშმ პირებისათვის;

- ❖ გაგრძელდება სახელოვნებო განათლების განვითარების ხელშეწყობა, დარგის სპეციალისტების კვალიფიკაციის ამაღლება.
- ❖ შენდება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი ფეხბურთისა და რაგბის კომბინირებული მოედნები.
- ❖ გაიზრდება ადგილობრივი თვითმმართველობების როლი ახალგაზრდული პოლიტიკის მიმართულებით.

9. საერთაშორისო ურთიერთობები და ეკონომიკურ სივრცეში ინტეგრაცია

- ❖ გაგრძელდება მუშაობა ეკონომიკურ სადამკირვებლო მისის მანდატის საქართველოს ოკუპირებულ ტერიტორიებზე სრულად განხორციელების ხელშესაწყობად.
- ❖ კონფლიქტის მშვიდობიანი დარეგულირების პოლიტიკის ფარგლებში განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ომითა და საოკუპაციო ხაზებით გაყოფილი მოსახლეობის შერიგებასა და ნდობის აღდგენას;

❖ მთავრობის პოლიტიკა მიმართული იქნება

საერთაშორისო კულტურულ ცხოვრებაში საქართველოს მეტი ჩართულობის ხელშეწყობისაკენ.

❖ გაგრძელდება საქართველოსა და უცხო ქვეყნების ქალაქებსა და რეგიონებს შორის კონტაქტების დამყარებისა და გაღრმავების ხელშეწყობა.

- ❖ გაგრძელდება გაერთიანებული ერების განათლების, კულტურის და მეცნიერების ორგანიზაციასთან (UNESCO) აქტიური თანამშრომლობის გზით საქართველოს კულტურული და ინტელექტუალური პოტენციალის განვითარებისა და პოპულარიზაციის ხელშეწყობა;
- ❖ ციფრული დიპლომატიის მეშვეობით გაგრძელდება მოქალაქეებთან პირდაპირი და უშუალო კონტაქტის დამყარება;
- ❖ გაგრძელდება სამოქალაქო საზოგადოებასთან თანამშრომლობა, რაც ასოცირების შეთანხმების წარმატებით განხორციელების, ქვეყანაში ევროინტეგრაციის საკითხზე საზოგადოებრივი აზრის შემდგომი კონსოლიდაციის, ასევე არსებული ცოდნისა და გამოცდილების მობილიზების შესაძლებლობას იძლევა.

10. სოფლის მეურნეობა

- ❖ გაგარძელდება აგროსასურსათო სექტორში კონკურენტუნარიანობის ამაღლება, მაღალხარისხიანი პროდუქციის წარმოების სტაბილური ზრდა, სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა, სურსათის უვნებლობა და სოფლის განვითარება.
- ❖ მნიშვნელოვანი ყურადღება დაეთმობა დეგრადირებული ნიადაგების გამოკვლევას და მათი

- ნაყოფიერების ადდგენა-გაუმჯობესების დონისძიებებს.
- ❖ შემუშავდება სოფლის განვითარების ერთიანი პოლიტიკა, რომელიც ორიენტირებული იქნება სოფლად ცხოვრების დონის ამაღლებასა და ეკონომიკური აქტიურობის ზრდაზე.
  - ❖ გაიზრდება მელიორირებული (წყალუზრუნველყოფილი და დრენირებული) მიწების ფართობები;
  - ❖ განვითარდება და გაუმჯობესდება სარწყავი (საირიგაციო) და დამშრობი (სადრენაჟე) სისტემები.
  - ❖ ყურადღება დაეთმობა დარგში დასაქმებულთა ცოდნის ამაღლებას, აგრობიზნესზე ორიენტირებული სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობის განვითარებას და შესაბამისი ექსტენციის პაკეტების შემუშავებას.
  - ❖ სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და ფიტოსანიტარიის სფეროები დაუახლოვდება DCFTA-ის გეგმით გათვალისწინებულ ევროკავშირის შესაბამის კანონმდებლობას, რაც განხორციელდება ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებით განსაზღვრულ ვადებში.
  - ❖ განხორციელდება შესაბამისი ღონისძიებები ქვეყანაში ბიოაგრომეურნეობების განვითარების და ასევე კლიმატგონივრული სოფლის მეურნეობის პრაქტიკის დაკვიდრების მიმართულებით;
  - ❖ დაიხვეწება სოფლის მეურნეობის პროდუქციის ბაზრის საინფორმაციო სისტემა.
  - ❖ მნიშვნელოვანი ყურადღება დაეთმობა აგროსასურსათო პროდუქციის პოპულარიზაციას ადგილობრივ და საერთაშორისო ბაზრებზე.

11. სასამართლო სისტემა

- ❖ გაგრძელდება და დასრულდება მართლმსაჯულების სისტემის რეფორმის მესამე ტალღა;
- ❖ განხორციელდება იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს რეფორმა;
- ❖ განხორციელდება იუსტიციის უმაღლესი სკოლის რეფორმა.
- ❖ სასამართლოში საპილოტე წესით დაინერგება საქმეთა ელექტრონული განაწილების სისტემა;
- ❖ საერთო სასამართლოების სისტემაში შეიქმნება კომერციული კოლეგიები და პალატები, რომლებიც სპეციალიზებული იქნება კომერციული და საგადასახადო საქმეების განხილვაზე;
- ❖ ხელი შეეწყობა მედიაციის, როგორც დავების მოგვარების ალტერნატიული საშუალების, დაკვიდრებას და განვითარებას.

12. გარემოს დაცვა და ბუნებრივი რესურსების მართვა

- ❖ გაგრძელდება თანამედროვე გარემოსდაცვითი პრინციპებისა და სტანდარტების ეტაპობრივი დანერგვა
- ❖ თანამედროვე მიდგომების გათვალისწინებით გაუმჯობესდება გარემოსდაცვითი მმართველობა.
- ❖ ჩამოყალიბდება გამჭვირვალე პროცედურებზე დაფუძნებული გარემოზე ზემოქმედების შეფასების სისტემა.
- ❖ გარემოს დაზიანების პრევენციისა და აღმოფხვრის (კომპენსაციის) მიზნით ჩამოყალიბდება გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის ეფექტური სისტემა.
- ❖ დაინერგება ახალი მარეგულირებელი ნორმები ბიომრავალფეროვნების დაცვა-შენარჩუნებისა და ბიოლოგიური რესურსებით მდგრადი სარგებლობის მიზნით.
- ❖ დამკვიდრდება ტყეების მოვლის, დაცვისა და აღდგენის ეფექტიანი მექანიზმები, რაც ხელს შეუწყობს ტყეების რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლების შენარჩუნება- გაუმჯობესებას;
- ❖ გაფართოვდება ჰიდრომეტეოროლოგიური დაკვირვების ქსელი, გაძლიერდება მოდელირების შესაძლებლობები და დაინერგება ადრეული შეტყობინების ეროვნული სისტემა;
- ❖ გაუმჯობესდება ატმოსფერული ჰაერის, წყლისა და ნიადაგის ხარისხის მონიტორინგისა და შეფასების სისტემა.
- ❖ გაგრძელდება წყლის რესურსების ინტეგრირებული მართვის სისტემაზე გადასვლა, რომელიც ეფუძნება სააუზო მართვის ევროპულ პრინციპებს;
- ❖ გაუმჯობესდება ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების ხარისხი, შეიქმნება რადიოაქტიური ნარჩენების მართვის ახალი სისტემა;
- ❖ გაგრძელდება და გაფართოვდება გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობისა და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებისკენ მიმართული ღონისძიებები.

დაგეგმილი ღონისძიებები

რეფორმების 4 პუნქტიანი სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებებისა და დასახული შედეგების მიზნით მნიშვნელოვანია არსებული ფისკალური რესურსების მაქსიმალურად ეფექტური გამოყენება.

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შემუშავებისას მხედველობაში იქნა მიღებული ქვეყნის ეკონომიკის ზრდის მაჩვენებელი მიმდინარე წლის განვლილ პერიოდში და მომავალი წლისთვის სხვადასხვა საერთაშორისო საფინანსო

ინსტიტუტების პროგნოზები როგორც საქართველოს, ასევე რეგიონის ქვეყნების ეკონომიკური ტენდენციების შესახებ.

2018-2021 წლებში დაგეგმილია სახელმწიფო ინფრასტრუქტურაში მნიშვნელოვანი ინვესტიციების განხორციელება. აღნიშნულმა ინვესტიციებმა უნდა წაახალისოს ეკონომიკური აქტივობა კერძო სეტორში. ამასთან პროექტებს ეკონომიკის ზრდის ხელშემწყობი ეფექტები ექნება არა მხოლოდ მათი განხორციელების პერიოდში, არამედ მათი დასრულების შემდგომაც. მთელი ქვეყნის მასშტაბით განხორციელდება ინფრასტრუქტურული პროექტები (გზები, ხიდები, გვირაბები, აეროპორტები, საკურორტო ზონები, წყლის და ენერგონიფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაცია და ა.შ.), რომელიც ხელს შეუწყობს საქართველოს რეგიონებისა და იქ მცხოვრები მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებას ახალი სამუშაო ადგილების შექმნის გზით. მათ შორის:

- ❖ თბილისი-სენაკი-ლესელიძის გზის მშენებლობა და რეკონსტრუქცია (ჩუმათელეთი-არგვეთა) - 250.0 მლნ ლარი;
- ❖ აღმოსავლეთ-დასავლეთის ჩქაროსნული ავტომაგისტრალის დერეფნის გაუმჯობესების პროექტი (ზემო ოსიაური-რიკოთი) – 80.0 მლნ ლარი;
- ❖ სენაკი-ფოთი-სარფის საავტომობილო გზის გრიგოლეთი-ჩოლოქის მონაკვეთის მშენებლობა - 60.0 მლნ ლარი;
- ❖ მცხეთა-სტეფანწმინდა-ლარსის საავტომობილო გზის ქვეშეთი-კობის მონაკვეთზე საავტომობილო გზის და გვირაბის მშენებლობა - 53.0 მლნ ლარი;
- ❖ მდგრადი ურბანული ტრანსპორტის განვითარების საინვესტიციო პროგრამა - 70.0 მლნ ლარი (თბილისი-რუსთავის საავტომობილო გზის მოდერნიზაცია და ბათუმის ნაპირდაცვის და სანაპირო ზოლის მოწყობა);
- ❖ ურბანული მომსახურების გაუმჯობესების პროგრამა - 150.0 მლნ ლარი, რომლის ფარგლებშიც გათვალისწინებულია სასმელი წყლის და წყალარინების სისტემების მშენებლობა-რეაბილიტაცია (მესტია, ანაკლია, ურეკი, ფოთი, ზუგდიდი, ჯვარი, ჭიათურა, გუდაური, ბოლნისი, მარნეული), ასევე ქუთაისის წყალმომარაგების სისტემის მშენებლობა-რეაბილიტაცია და აბაშის მაგისტრალური მილსადენის რეაბილიტაცია;

სწორედ აღნიშნული ინფრასტრუქტურული პროექტების დაფინანსების ზრდაზე არის გათვალისწინებული 2018 წლისთვის არსებული დამატებითი რესურსები.

2017 წლიდან დაწყებული ხარჯების ოპტიმიზაცია კვლავ გრძელდება და 2018 წელს მიმდინარე ხარჯები განისაზღვრება შშპ-ის 23.5%-ის ფარგლებში (2017 წელს 24.4%), ხოლო 2021 წლისათვის შემცირდება 20.7%-მდე.

კანონპროექტი შესაბამისობაშია „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ ზღვრულ პარამეტრებთან:

- ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი (GFSM 2001) მშპ-თან მიმართებაში – 1.3% (ზღვრული მაჩვენებელი - 3%);
- ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდის ჯამური მაჩვენებელი მშპ-თან მიმართებაში - 29.9% (ზღვრული მაჩვენებელი - 30%);

- სახელმწიფო ვალის მოცულობა მშპ-თან მიმართებაში - 44.2% (ზღვრული მაჩვენებელი - 60%).

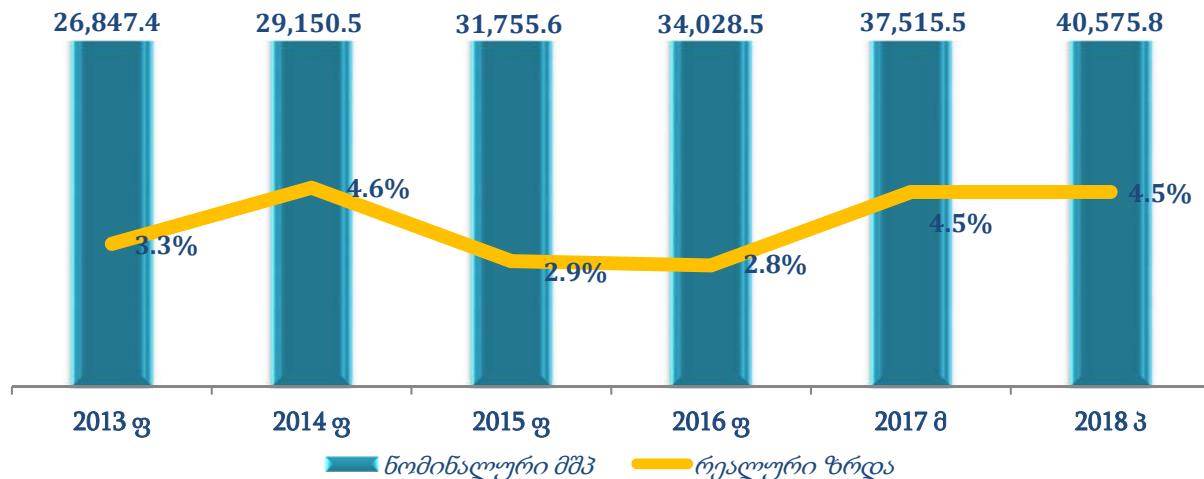
ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრები

2018 წლისთვის ფისკალური და მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები კონსერვატიული მიდგომით არის დაგეგმილი და 2018 წლისთვის მშპ-ს რეალური ზრდა 4.5%-ს შეადგენს, ხოლო მშპ-ის დეფლატორის პროგნოზი 3.5%-ს. საშუალოვადიან პერიოდში ეკონომიკის რეალური ზრდის პროგნოზი 5.0%-6.0%-ის ფარგლებშია მოსალოდნელი, ხოლო მშპ-ს დეფლატორი 3.0%-ის ფარგლებში.

მაკროეკონომიკური მაჩვენებლებიდან გამომდინარე, 2018 წლის ნომინალური მშპ-ს მოცულობა 40.6 მლრდ ლარს შეადგენს, ხოლო 2021 წლისთვის პროგნოზირებულია მისი გაზრდა 52.1 მლრდ ლარამდე.

საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული საბიუჯეტო დეფიციტი (რომელიც ეყრდნობა GFSM 2001 კლასიფიკაციას) მშპ-თან მიმართებაში განისაზღვრება 1.3%-ით, ამასთან გასათვალისწინებელია, რომ საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან არსებული პროგრამის ფარლებში ფისკალური ჩარჩოს ინდიკატორად გამოიყენება მოდიფიცირებული დეფიციტი, რომელიც GFSM 2001 კლასიფიკაციისგან განსხვავებით ფინანსური აქტივებით განხორციელებულ ოპერაციებსაც განიხილავს, როგორც დეფიციტის ფორმირების წყაროს. აღნიშნული მეთოდოლოგიის თანახმად 2018 წლის დეფიციტი მშპ-თან მიმართებაში განისაზღვრება 3.0%-ის ფარგლებში, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში შემცირდება 2.5%-მდე.

დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის მოსალოდნელი	2018 წლის პროგნოზი
მშპ-ს რეალური ზრდა (ზრდის ტემპი)	2.8%	4.5%	4.5%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	34,028.5	37,515.5	40,575.8
საშუალო წლიური ინფლაცია	2.1%	5.5%	3.5%
ინფლაცია წლის ბოლოსთვის	1.8%	5.5%	3.0%
სახელმწიფო ვალი %-ულად მშპ-სთან	44.4%	42.9%	43.1%

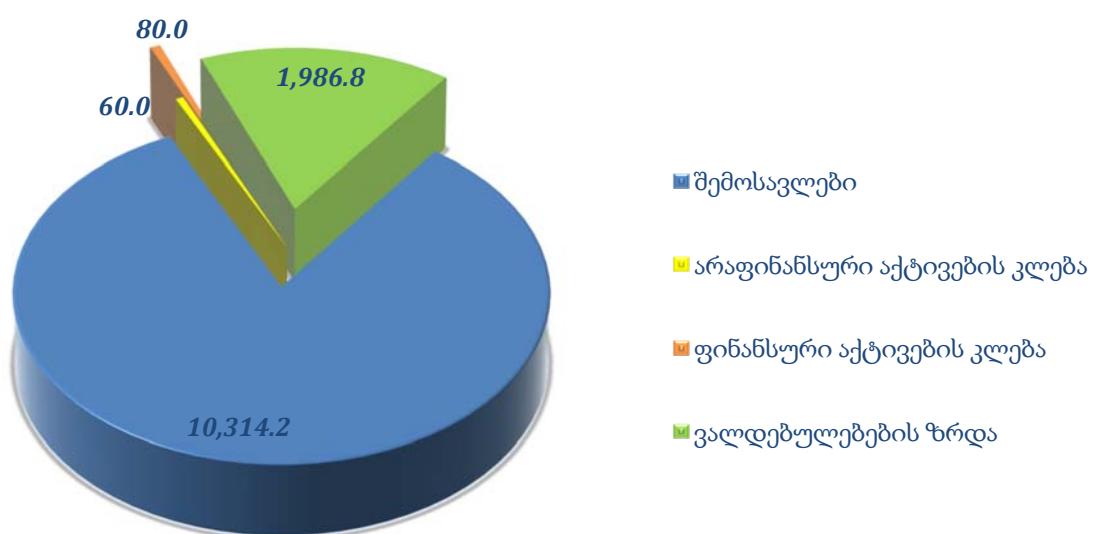

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში შემოსულობების საპროგნოზო მაჩვენებელი 12,441.0 მლნ ლარით განისაზღვრა, რაც 2017 წლის მაჩვენებელს 953.8 მლნ ლარით აღემატება, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის 30.7%-ს შეადგენს. 2017 წელთან შედარებით შემოსულობების ზრდა ძირითადად უკავშირდება საგადასახადო შემოსულობების ზრდას.

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობების სტრუქტურა

მლნ ლარი

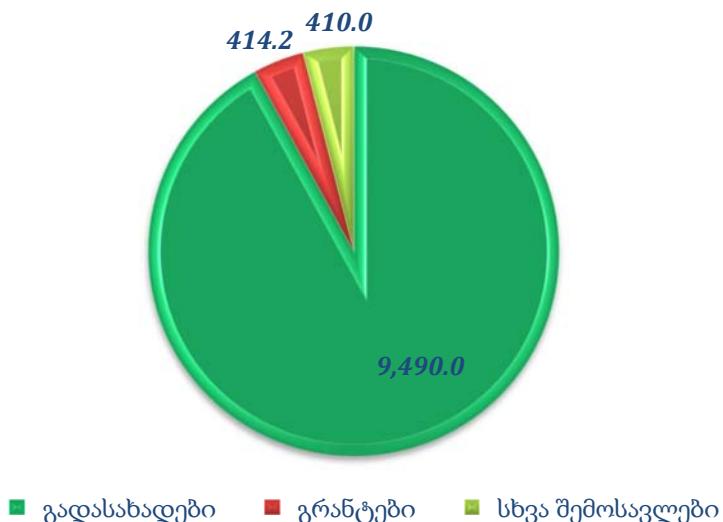
სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლები

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში შემოსულობების 82.9%-ს წარმოადგენს შემოსავლები, რომელიც შეადგენს 10,314.2 მლნ ლარს, რაც მთლიანი შიდა პროდუქტის 25.4%-ია.

სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების სტრუქტურა

მლნ. ლარი

დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	გადახრა (2018-2017)
შემოსავლები	8,580.0	9,696.2	10,314.2	618.0
გადასახადები	7,986.8	8,980.0	9,490.0	510.0
გრანტები	296.8	331.2	414.2	83.0
სხვა შემოსავლები	296.4	385.0	410.0	25.0

გადასახადები

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის მიხედვით გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებელი შეადგენს 9,490.0 მლნ ლარს, მათ შორის:

- ❖ საშემოსავლო გადასახადის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 2 780.0 მლნ ლარით;
- ❖ მოგების გადასახადის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 630.0 მლნ ლარით;
- ❖ დამატებული ღირებულების გადასახადის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 4 400.0 მლნ ლარით, რაც მშპ-ის 9.9%-ს შეადგენს;
- ❖ აქციზის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 1 450.0 მლნ ლარის ოდენობით;
- ❖ იმპორტის გადასახადის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 60.0 მლნ ლარით;

❖ სხვა გადასახადის საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 170.0 მლნ ლარით.

2018 წლის ბიუჯეტის გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებელი 2017 წლის გეგმიურ მაჩვენებელს 510.0 მლნ ლარით აღემატება. გადასახადებიდან მიღებული შემოსავლები სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობების 76.3%-ს, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის 23.4%-ს შეადგენს.

გრანტები

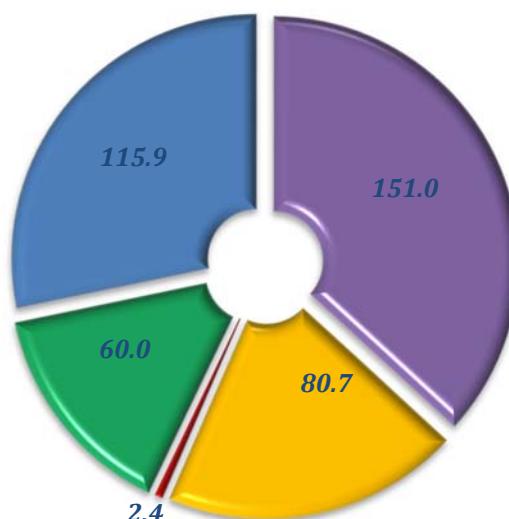
2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტში გრანტების საპროგნოზო მაჩვენებელი 2017 წლის გეგმასთან შედარებით 83.0 მლნ ლარით მეტია და 414.2 მლნ ლარს შეადგენს, რაც სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობების 3.3%-ს, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის 1.0%.

სხვა შემოსავლები

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტისში სხვა შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელი განისაზღვრა 410.0 მლნ ლარით, რაც 2017 წლის გეგმიურ მაჩვენებელს აღემატება 25.0 მლნ ლარით. სხვა შემოსავლებიდან მიღებული შემოსავლები სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობების 3.3%-ს, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის 1.0%-ს შეადგენს. სხვა შემოსავლებში მნიშვნელოვანი წილი უჭირავს შემოსავლებს საკუთრებიდან (სახელმწიფოს საკუთრებაში ან წილობრივ მფლობელობაში მყოფი საწარმოების დივიდენდები და პროცენტები, იჯარა), ადმინისტრაციულ მოსაკრებლებს (ლიცენზიები, ნებართვები, სარეგისტრაციო მოსაკრებლები) და ჯარიმებს.

მლნ. ლარი

- შემოსავლები საკუთრებიდან
- საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია
- ნებაყოფლობითი ტრანსფერები, გრანტების გარდა
- სანქციები (ჯარიმები და საურავები)
- სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები

არაფინანსური აქტივების კლება

2018 წელს არაფინანსური აქტივების კლებიდან მისაღები სახსრების საპროგნოზო მოცულობა შეადგენს 60.0 მლნ ლარს, რაც 30.0 მლნ ლარით ნაკლებია 2017 წლის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ფინანსური აქტივების კლება

ფინანსური აქტივების კლების მაჩვენებელი განისაზღვრა 80.0 მლნ ლარის ოდენობით, რაც 5.0 მლნ ლარით ნაკლებია 2017 წლის შესაბამის მაჩვენებელზე და წარმოადგენს წინა წლებში სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გაცემული სესხების დაბრუნებას.

ვალდებულების ზრდა

სახელმწიფოს მიერ სესხების აღებით 2018 წელს სახელმწიფო ბიუჯეტში ვალდებულებების ზრდა განისაზღვრა 1,986.8 მლნ ლარით, მათ შორის:

- ❖ სახელმწიფო ფასიანი ქაღალდების გამოშვება - 400.0 მლნ ლარი.
- ❖ გერმანიის განვითარების საკრედიტო ბანკიდან (KfW) მისაღები სახსრები - 125.0 მლნ ლარი.
- ❖ საფრანგეთის განვითარების სააგენტოდან (AFD) მისაღები სახსრები - 180.0 მლნ ლარი.
- ❖ მაკროფინანსური დახმარების პროგრამიდან (MFA) (EU) მისაღები სახსრები - 45.0 მლნ ლარი.
- ❖ საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებისა და უცხო ქვეყნების მთავრობების მიერ საქართველოს მთავრობისათვის გამოსაყოფი გრძელვადიანი საინვესტიციო, შეღავათიანი კრედიტები - 1,236.8 მლნ ლარი.

ვალდებულებების ზრდა მთლიანი საბიუჯეტო რესურსის 16.0%, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის 4.9%-ია.

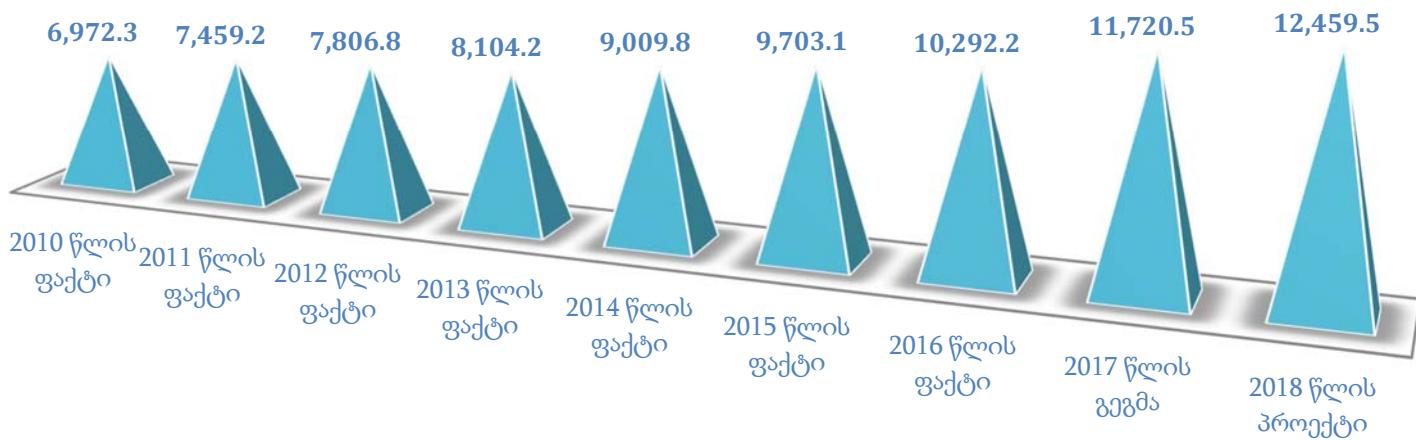
სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის მიხედვით გადასახდელების მთლიანი მოცულობა დაგეგმილია 12,459.5 მლნ ლარის ოდენობით, რაც 739.0 მლნ ლარით მეტია 2017 წლის დამტკიცებულ ბიუჯეტთან შედარებით, ხოლო მთლიანი შიდა პროდუქტის 30.7%-ს შეადგენს. მათ შორის: საბიუჯეტო სახსრები შეადგენს 11,058.5 მლნ ლარს, გრანტები 164.2 მლნ ლარს, ხოლო კრედიტები 1,236.8 მლნ ლარს. სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელების დაფინანსების

წყაროს წარმოადგენს სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსულობები. დაგეგმილია სახელმწიფო ბიუჯეტის ანგარიშზე არსებული თავისუფალი სახსრების (ნაშთის) გამოყენება.

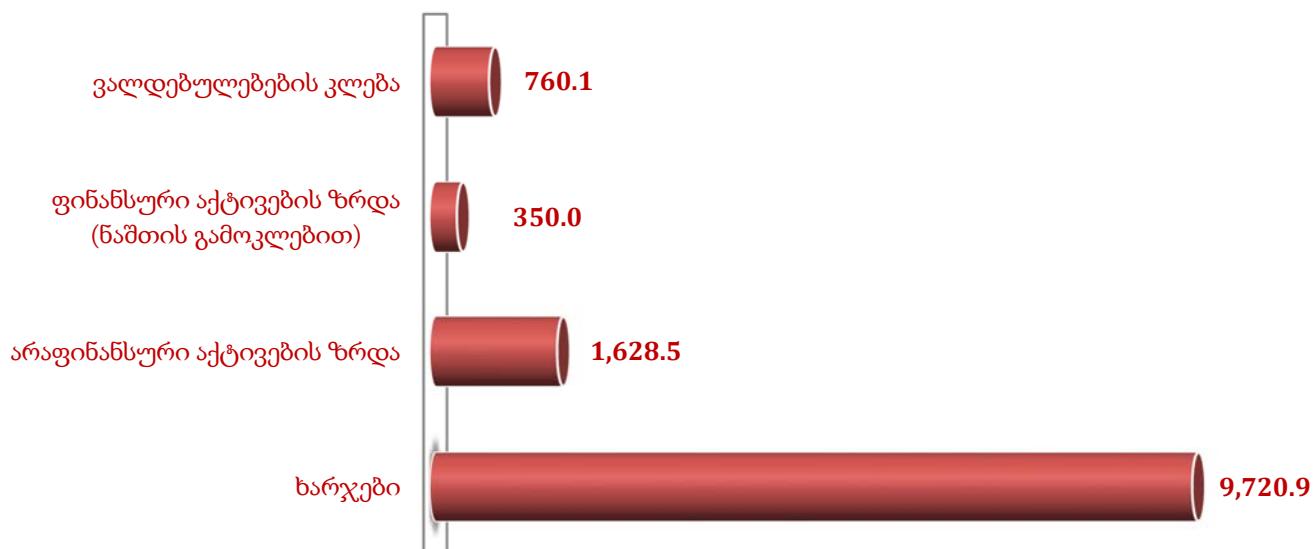
დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა
გადასახდელები	10,292.2	11,720.5	12,459.5
ხარჯები	8,741.8	9,157.2	9,720.9
არაფინანსური აქტივების ზრდა	662.4	1,017.2	1,628.5
ფინანსური აქტივების ზრდა (ნაშთის გამოკლებით)	495.6	1,019.9	350.0
ვალდებულებების კლება	392.4	526.2	760.1

სახელმწიფო ბიუჯეტის გადასახდელები (მლნ ლარი)

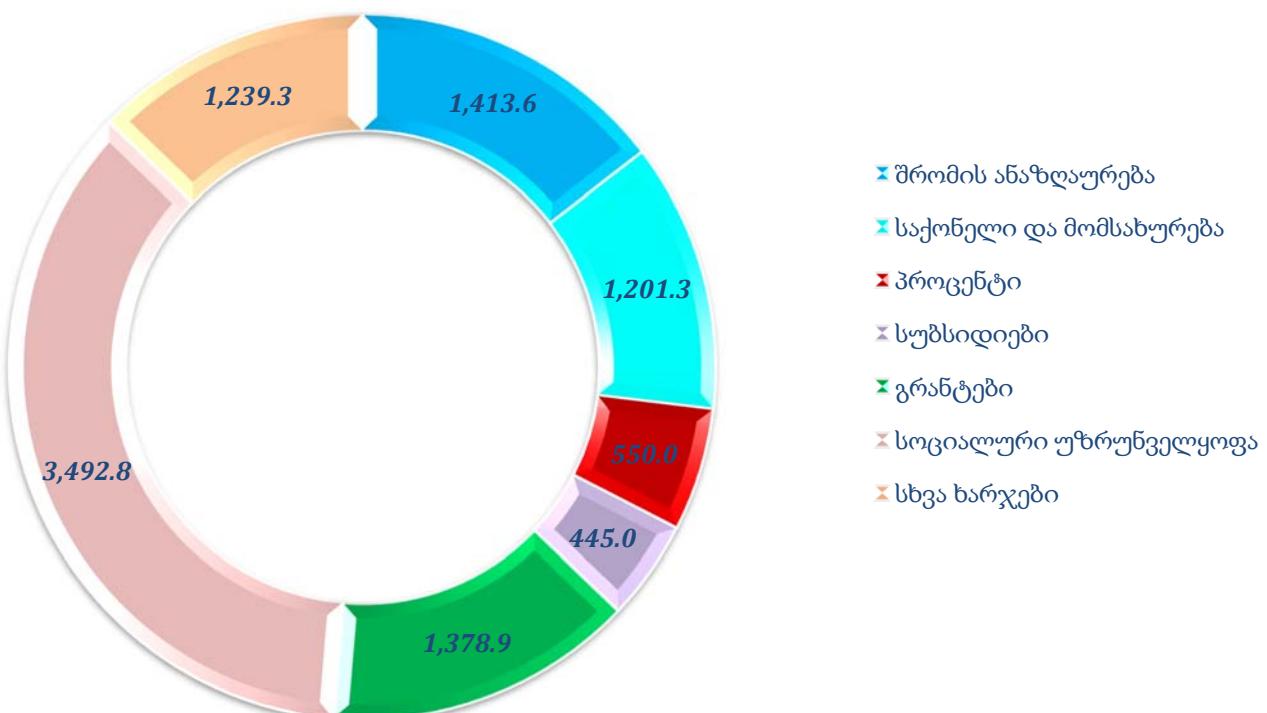
გადასახდელების სტრუქტურა

მლნ ლარი

ხარჯების სტრუქტურა

მლნ ლარი

სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული ფონდების სტრუქტურა

მლნ ლარი

მაღალმთანი დასახლებების განვითარების ფონდი

საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი
პროექტების ფონდი

წინა წლებში წარმოქმნილი დაგალიანების დაფარვისა და
სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი

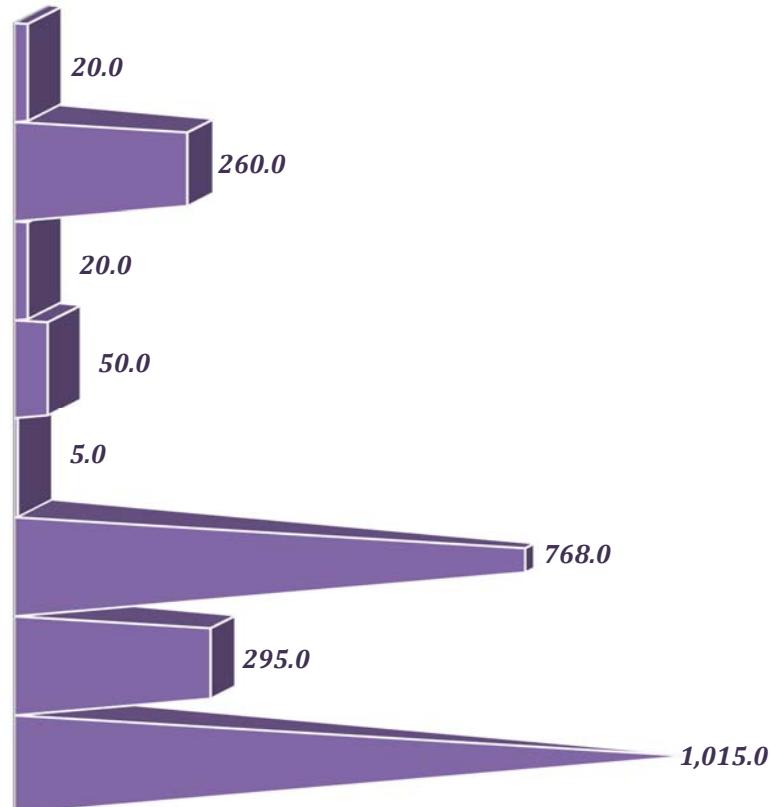
საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი

საქართველოს პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდი

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი
თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი...

საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და
დაფარვა

საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და
დაფარვა

**2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის შემოსულობები,
გადასახდელები და ნაშთის ცვლილება**

დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	ათასი ლარი
შემოსულობები	10,374,024.0	11,487,175.0	12,440,998.0	953,823.0
შემოსავლები	8,580,032.1	9,696,160.0	10,314,248.0	618,088.0
გადასახადები	7,986,750.3	8,980,000.0	9,490,000.0	510,000.0
სამედიცინურო გადასახადი	1,978,136.4	2,570,000.0	2,780,000.0	210,000.0
მოგების გადასახადი	1,055,936.5	740,000.0	630,000.0	-110,000.0
დამატებითი ღირებულების გადასახადი	3,286,393.4	4,020,000.0	4,400,000.0	380,000.0
აქციზი	1,069,658.1	1,435,000.0	1,450,000.0	15,000.0
იმპორტის გადასახადი	70,040.6	65,000.0	60,000.0	-5,000.0
სხვა გადასახადები	526,585.3	150,000.0	170,000.0	20,000.0
გრანტები	296,827.0	331,160.0	414,248.0	83,088.0
სხვა შემოსავლები	296,454.8	385,000.0	410,000.0	25,000.0
არაფინანსური აქტივების კლება (ნაშთის გამოვლებით)	246,291.0	90,000.0	60,000.0	-30,000.0
ფინანსური აქტივების კლება (ნაშთის გამოვლებით)	88,717.2	85,000.0	80,000.0	-5,000.0
სესხები	87,994.3	85,000.0	80,000.0	-5,000.0
აქციები და სხვა კაპიტალი	718.5	0	0	0.0
სხვა დებიტორული დავალიანებები	4.4	0.0	0.0	0.0
ვალდებულებების ზრდა	1,458,983.7	1,616,015.0	1,986,750.0	370,735.0
საშინაო	378,381.9	400,000.0	400,000.0	0.0
საგარეო	1,080,601.8	1,216,015.0	1,586,750.0	370,735.0
გადასახდელები	10,292,234.0	11,720,475.0	12,459,500.1	739,025.1
სარჯები	8,741,830.8	9,157,212.8	9,720,893.3	563,680.5
შრომის ანაზღაურება	1,452,292.5	1,397,505.1	1,413,619.1	16,114.0
საქონელი და მომსახურება	1,117,790.3	1,176,952.6	1,201,306.1	24,353.5
პროცენტი	397,707.3	493,190.0	550,038.0	56,848.0

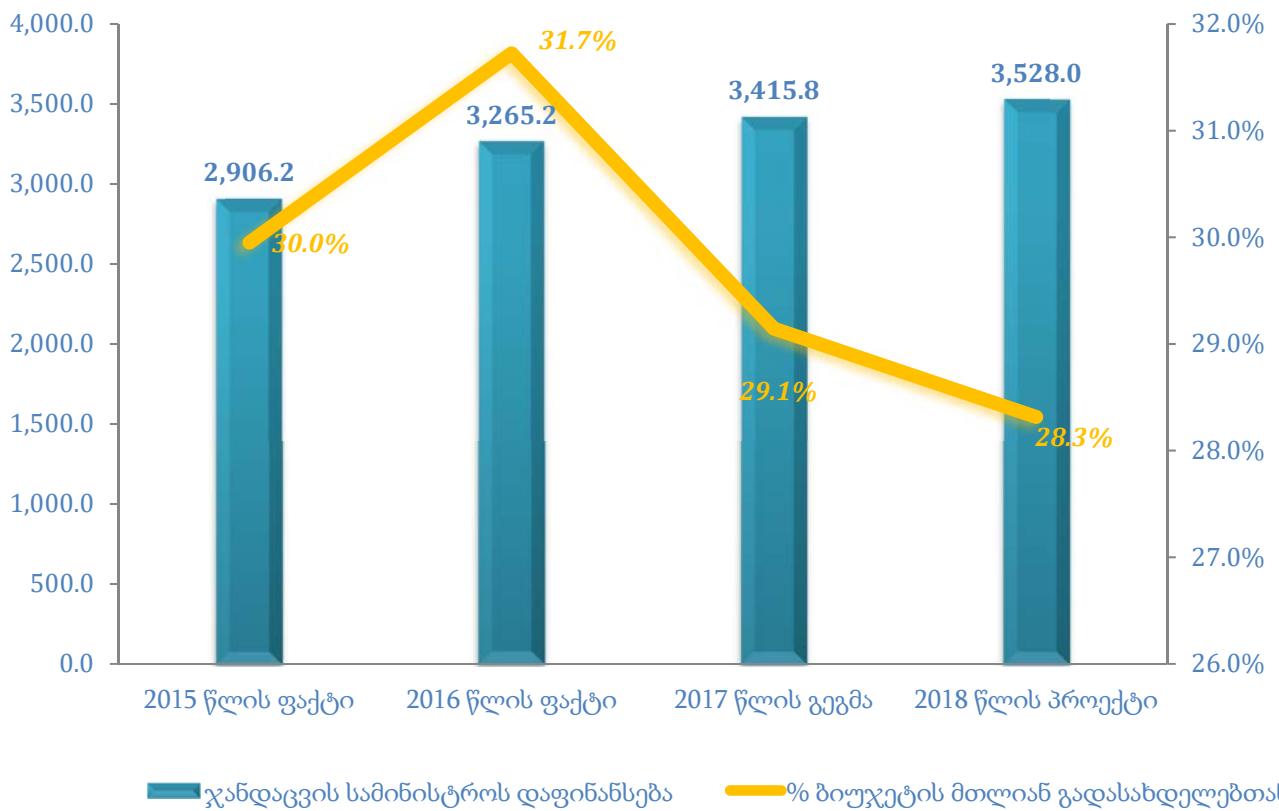
დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	გადახრა
სუბსიდიები	333,993.0	418,669.0	444,958.0	26,289.0
გრანტები	960,452.6	1,046,483.6	1,378,959.2	332,475.6
სოციალური უზრუნველყოფა	3,150,058.1	3,313,177.0	3,492,758.0	179,581.0
სხვა ხარჯები	1,329,537.0	1,311,235.5	1,239,254.9	-71,980.6
არაფინანსური აქტივების ზრდა	662,400.4	1,017,203.7	1,628,529.8	611,326.1
ფინანსური აქტივების ზრდა (ნაშთის გამოკლებით)	495,571.2	1,019,871.5	349,995.0	-669,876.5
ვალუტა და დეპოზიტები	0.0	0.0	0.0	0.0
სესხები	285,239.1	343,262.5	266,800.0	-76,462.5
აქციები და სხვა კაპიტალი	210,332.1	676,609.0	83,195.0	-593,414.0
ვალდებულებების კლება	392,431.6	526,187.0	760,082.0	233,895.0
საშინაო	59,945.4	95,187.0	35,082.0	-60,105.0
საგარეო	332,486.2	431,000.0	725,000.0	294,000.0
ნაშთის ცვლილება	81,790.0	-233,300.0	-18,502.1	-214,797.9

2018 წლის ბიუჯეტის კანონით გათვალისწინებული პრიორიტეტული ღონისძიებების დაფინანსება

ხელმისაწვდომი ხარისხიანი ჯანდაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

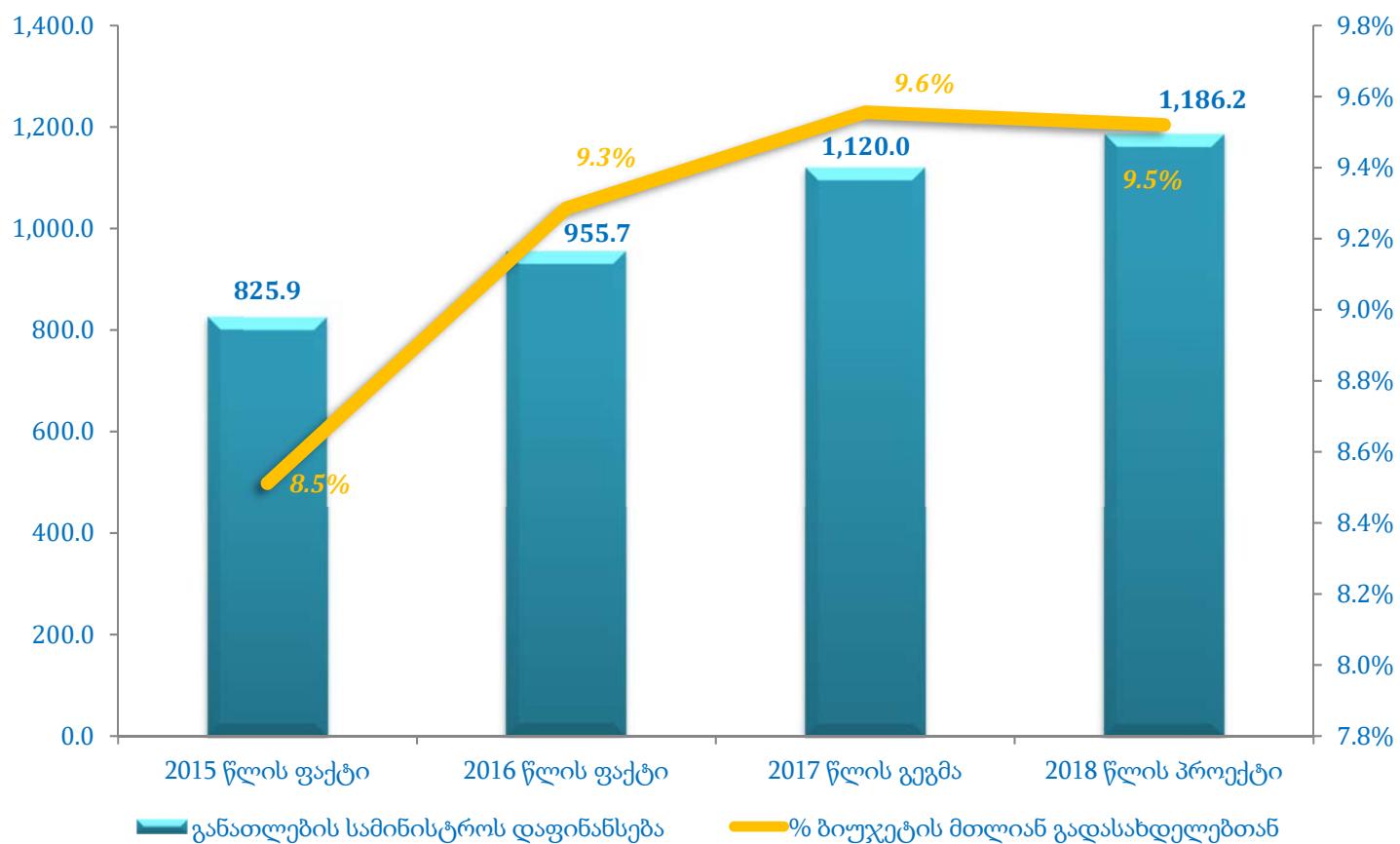
დასახელება	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა
საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	2,906.2	3,265.2	3,415.8	3,528.0
მ.შ სოციალური პროგრამები	3,034.0	2,256.7	2,438.0	2,465.9
მ.შ. ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამები	790.6	920.9	894.5	983.6
მ.შ. მოსახლეობის საყოველოთაო ჯანმრთელობის დაცვა	573.6	681.3	660.0	704.0

განათლება, მეცნიერება და პროფესიული მომზადება

ძლიშვილი

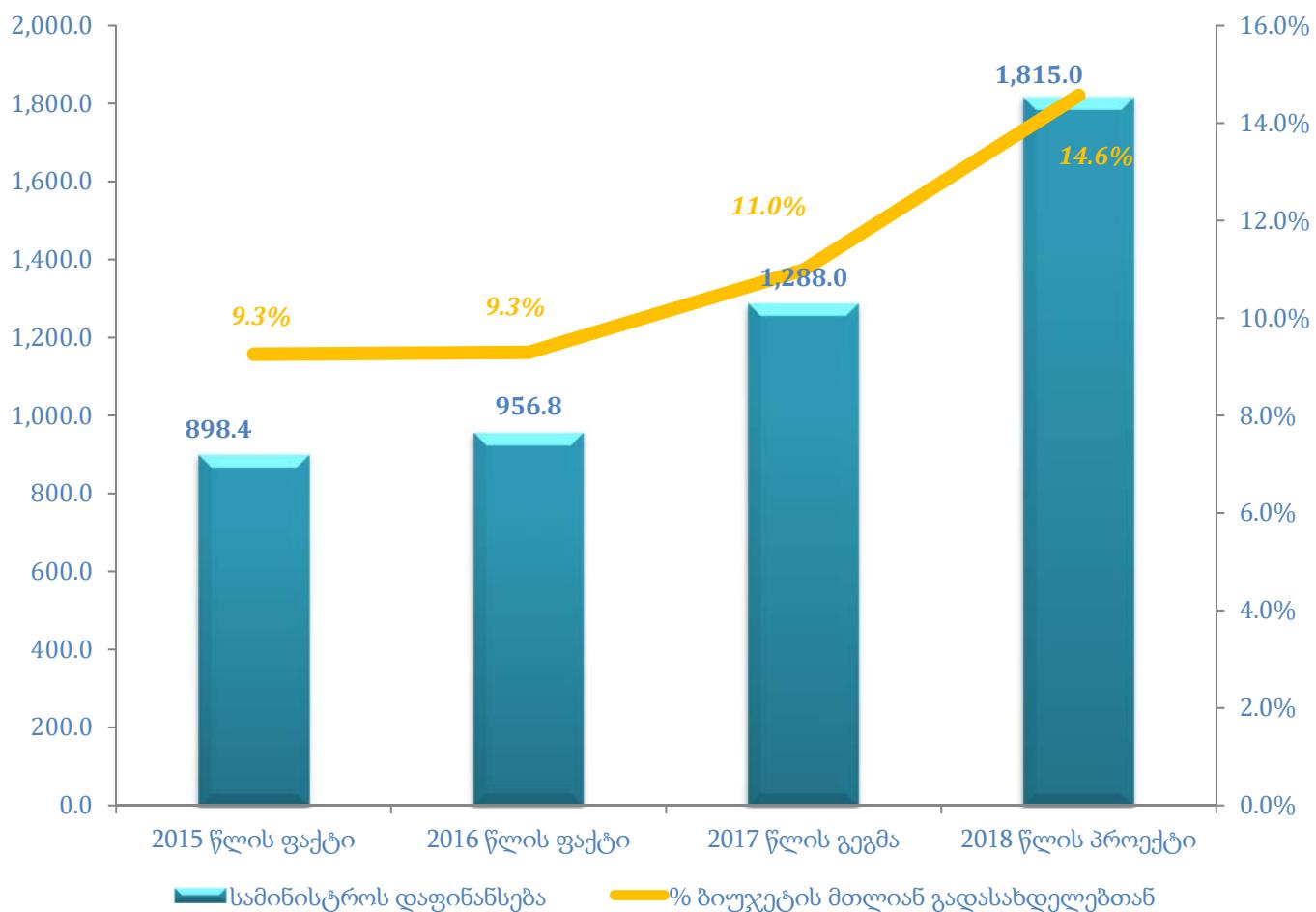
დასახელება	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა
საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	825.9	955.7	1,120.0	1,186.2
მ.შ. ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლების დაფინანსება	429.7	517.1	575.5	598.9
მ.შ. საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებათა ინფრასტრუქტურის განვითარება	76.3	53.4	88.8	71.0
მ.შ. მოსწავლეების სახელმძღვანელოებით უზრუნველყოფა	5.6	7.3	16.9	22.9
მ.შ. მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	56.0	62.6	61.4	65.6

რეგიონული განვითარება და ინფრასტრუქტურა

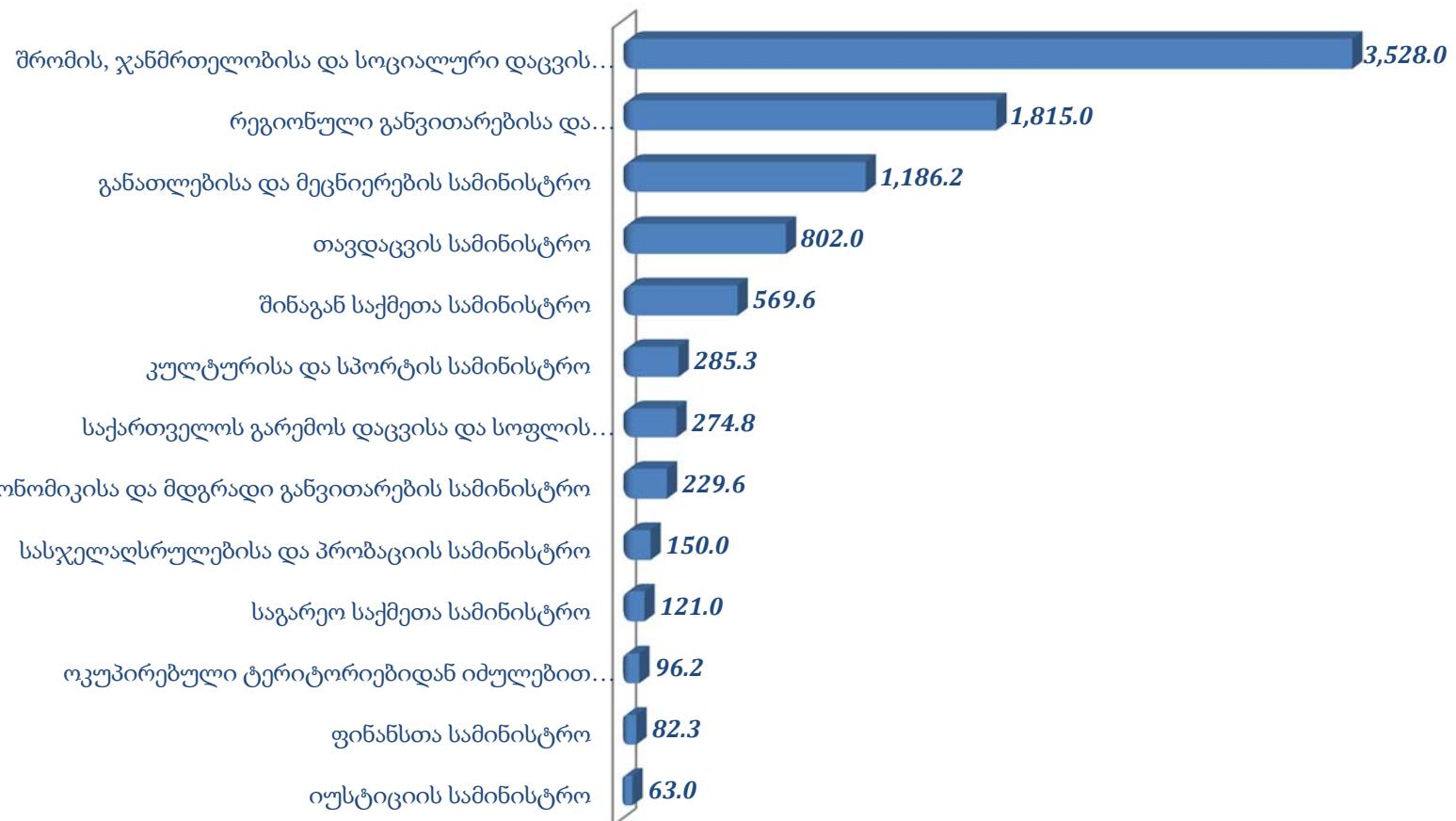
ძლიშვილი

დასახელება	2015 წლის ფაქტი	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა
საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	898.4	956.8	1,288.0	1,815.0
მ.შ. საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებები	488.4	529.8	854.8	1,310.8
მ.შ. რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია	192.3	213.7	184.0	288.5
მ.შ. წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-რეაბილიტაცია	137.5	166.1	197.9	196.0

სამინისტრების მიერ სახელმწიფო ბიუჯეტის ასიგნებების გადანაწილება

მლნ ლარი

მხარჯავი დაწესებულებების დაფინანსება 2016-2018 წლებში

ათასი ლარი

კოდი	დასახელება	2018 წლის გეგმა			
		2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	სულ	მ.შ. საბიუჯეტო სახსრები
00 00	სულ ჯამი	10,292,234.1	11,720,475.0	12,459,500.0	11,058,502.0
01 00	საქართველოს პარლამენტი და მასთან არსებული ორგანიზაციები	55,667.4	60,131.0	62,131.0	62,131.0
01 01	საკანონმდებლო საქმიანობა	47,744.9	52,091.0	52,091.0	52,091.0
01 02	საბიბლიოთეკო საქმიანობა	7,482.9	7,590.0	9,590.0	9,590.0
01 03	ჰერალდიკური საქმიანობის სახელმწიფო რეგულირება	439.7	450.0	450.0	450.0
02 00	საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია	13,983.4	9,800.0	9,800.0	9,800.0
03 00	საქართველოს ეროვნული უშიშროების საგჭის აპარატი	1,949.3	1,800.0	1,800.0	1,800.0
03 01	საქართველოს ეროვნული უშიშროების საგჭის აპარატი	1,949.3	1,800.0	1,800.0	1,800.0
04 00	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	19,423.7	16,500.0	16,500.0	16,500.0
04 01	საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია	18,183.9	15,822.0	15,822.0	15,822.0
04 02	საგადასახადო ომბუდსმენის აპარატი	505.3	678.0	678.0	678.0
04 03	საქართველოს კონომიკური საგჭის აპარატი	734.5	0.0	0.0	0.0
05 00	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური	15,645.5	14,517.2	14,517.2	14,517.2
05 01	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აპარატი	15,020.5	14,517.2	14,517.2	14,517.2
05 02	სსიპ - საჯარო აუდიტის ინსტიტუტი	625.0	0.0	0.0	0.0
06 00	საქართველოს ცენტრალური საარჩევნო კომისია	69,985.8	60,500.0	67,058.2	67,058.2
06 01	საარჩევნო გარემოს განვითარება	10,214.2	11,197.4	11,250.0	11,250.0
06 02	არჩევნების ჩატარების ღონისძიებები	46,007.2	35,321.7	40,103.2	40,103.2
06 03	საარჩევნო ინსტიტუციის განვითარების და სამუშალაქო განათლების ხელშეწყობა	888.6	1,195.9	1,170.0	1,170.0
06 04	პოლიტიკური პარტიებისა და არასამთავრობო სექტორის დაფინანსება	12,875.8	12,785.0	14,535.0	14,535.0
07 00	საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლო	3,393.9	4,110.0	4,150.0	4,150.0
08 00	საქართველოს უზენაესი სასამართლო	7,140.6	7,700.0	8,400.0	8,400.0
09 00	საერთო სასამართლოები	52,833.5	59,000.0	71,150.0	71,150.0
09 01	საერთო სასამართლოების სისტემის განვითარება და ხელშეწყობა	51,386.1	57,470.0	69,530.0	69,530.0
09 02	მოსამართლეებისა და სასამართლოს თანამშრომლების მომზადება-გადამზადება	1,447.4	1,530.0	1,620.0	1,620.0
10 00	საქართველოს ოუსტიციის უმაღლესი საგჭი	2,598.4	2,700.0	3,750.0	3,750.0
11 00	სახელმწიფო რწმუნებულის - გუბერნატორის ადმინისტრაცია აბაშის, ზუგდიდის, მარტვილის, მესტიის, სენაკის, ჩხოროწყუს, წალენჯიხის, ხობის მუნიციპალიტეტებსა და	807.2	800.0	800.0	800.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის გეგმა			
		2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	სულ	მ.შ. საბიუჯეტო სახსრები
	ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტში				
12 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ლანჩხუთის, ოზურგეთისა და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებში	694.8	610.0	610.0	610.0
13 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბაღდათის, ვანის, ზესტაფონის, თერჯოლის, სამტრედიის, საჩხერის, ტყიბულის, წყალტუბოს, ჭათურის, ხარაგაულის, ხონის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტში	800.0	735.0	735.0	735.0
14 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ახმეტის, გურჯაანის, დელფილისწყაროს, თელავის, ლაგოდეხის, საგარეჯოს, სიღნაღისა და ყვარლის მუნიციპალიტეტებში	740.7	725.0	725.0	725.0
15 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია დუშეთის, თანავეთის, მცხეთისა და ყაზბეგის მუნიციპალიტეტებში	649.2	592.0	595.0	595.0
16 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ამბროლაურის, ლენტეხის, ონისა და ცაგერის მუნიციპალიტეტებში	618.3	585.0	585.0	585.0
17 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ადიგენის, ასპინძის, ახალციხის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტებში	510.3	595.0	595.0	595.0
18 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია ბოლნისის, გარდაბნის, დაბანისის, თეთრი წყაროს, მარნეულის, წალკის მუნიციპალიტეტებსა და ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტში	908.2	860.0	860.0	860.0
19 00	სახელმწიფო რწმუნებულის – გუბერნატორის ადმინისტრაცია გორის, კასპის, ქარელისა და ხაშურის მუნიციპალიტეტებში	594.9	625.0	625.0	625.0
20 00	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური	103,950.8	118,000.0	124,000.0	124,000.0
20 01	სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	103,950.8	118,000.0	109,075.0	109,075.0
20 02	ოპერატიულ-ტექნიკური საქმიანობის ხელშეწყობა	0.0	0.0	14,925.0	14,925.0
21 00	საგანგებო სიტუაციების მართვის სამსახური	64,370.7	62,010.0	82,010.0	82,010.0
21 01	სამოქალაქო უსაფრთხოების დონის ამაღლება	58,918.6	58,100.0	78,100.0	78,100.0
21 02	სახელმწიფო მატერიალური რეზერვების შექმნა და მართვა	400.2	310.0	310.0	310.0

კოდი	დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	
				სულ	მ.შ. საბიუჯეტო საბსრები
21 03	საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და კრიზისების მართვის საბჭოს აპარატი	5,051.9	3,600.0	3,600.0	3,600.0
22 00	შერიგებისა და სამოქალაქო თანასწორობის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	1,599.7	1,215.0	1,600.0	1,600.0
23 00	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო	78,862.5	82,300.0	82,300.0	82,300.0
23 01	სახელმწიფო ფინანსების მართვა	17,883.7	20,150.0	20,275.0	20,275.0
23 02	შემოსავლების მობილიზება და გადამხდელთა მომსახურების გაუმჯობესება	34,638.3	33,800.0	33,800.0	33,800.0
23 03	კონომიკური დანაშაულის პრევენცია	17,933.4	18,555.0	18,430.0	18,430.0
23 04	ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა	7,418.8	7,900.0	7,900.0	7,900.0
23 05	საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება	890.7	895.0	895.0	895.0
23 06	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა	97.6	1,000.0	1,000.0	1,000.0
24 00	საქართველოს კონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო	337,446.5	673,767.0	229,550.0	147,300.0
24 01	კონომიკური პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება	19,560.0	19,158.0	22,035.0	22,035.0
24 02	ტექნიკური და სამშენებლო სფეროს რეგულირება	1,175.3	1,067.0	1,210.0	1,210.0
24 03	სტანდარტიზაციისა და მეტროლოგიის სფეროს განვითარება	1,241.6	806.0	845.0	845.0
24 04	აკრედიტაციის პროცესის მართვა და განვითარება	149.3	140.0	140.0	140.0
24 05	ტურიზმის განვითარების ხელშეწყობა	27,973.1	52,464.0	52,115.0	52,115.0
24 06	სახელმწიფო ქონების მართვა	41,805.7	281,515.0	7,825.0	7,825.0
24 07	მეწარმეობის განვითარება	41,105.7	41,699.0	41,680.0	41,680.0
24 08	საქართველოში ინოვაციებისა და ტექნოლოგიების განვითარება	9,361.5	8,208.0	5,020.0	5,020.0
24 09	ტრანსპორტის სფეროში საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების დაფარვა და ტრანსპორტირების ხარჯების სუბსიდირება	4,276.5	6,000.0	6,000.0	6,000.0
24 10	საზღვაო პროფესიული განათლების ხელშეწყობა	425.3	380.0	380.0	380.0
24 11	ყაზბეგის მუნიციპალიტეტისა და დუმეთის მუნიციპალიტეტის მაღალმთანი სოფლების მოსახლეობისათვის მიწოდებული ბუნებრივი აირის ღირებულების ანაზღაურების ღონისძიება	4,087.6	6,650.0	8,000.0	8,000.0
24 12	საქართველოს ეროვნული ინოვაციების კოსისტემის პროექტი (IBRD)	334.8	5,000.0	10,000.0	0.0
24 13	ენერგეტიკული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაცია	4,999.7	12,100.0	21,600.0	0.0

კოდი	დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	
				სულ	მ.შ. საბიუჯეტო სახსრები
24 14	სასისტემო მნიშვნელობის ელექტროგადამცემი ქსელის განვითარება	154,381.7	104,000.0	52,700.0	2,050.0
24 15	მოსახლეობის ელექტროენერგიითა და ბუნებრივი აირით მომარაგების გაუმჯობესება	20,544.8	70,500.0	0.0	0.0
24 16	ბაქო - თბილისი - ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის მშენებლობისათვის მარაბდა - ახალქალაქი - კარწახის მონაკვეთზე კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა - კომპენსაცია	48.9	80.0	0.0	0.0
24 17	ანაკლიის ღრმაწყლოვანი პორტის მშენებლობისათვის ანაკლიის ტერიტორიაზე (სამოქმედო გეგმის ფარგლებში) კერძო საკუთრებაში არსებული მიწების გამოსყიდვა - კომპენსაცია	0.0	64,000.0	0.0	0.0
24 18	სათხილამურო ინფრასტრუქტურის განვითარება ზემო სვანეთში (Government of France)	5,975.1	0.0	0.0	0.0
25 00	საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო	965,842.5	1,288,047.0	1,815,000.0	747,950.0
25 01	რეგიონებისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების პოლიტიკის შემუშავება და მართვა	6,491.0	4,880.0	8,680.0	8,680.0
25 02	საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებები	529,797.2	854,827.0	1,310,820.0	543,720.0
25 03	რეგიონული და მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია	213,730.8	183,990.0	288,500.0	146,700.0
25 04	წყალმომარაგების ინფრასტრუქტურის აღდგენა-რეაბილიტაცია	166,081.2	197,950.0	196,000.0	46,650.0
25 05	მყარი ნარჩენების მართვის პროგრამა	26,279.7	46,400.0	11,000.0	2,200.0
25 06	იძულებით გადაადგილებული პირების მხარდაჭერა	23,462.6	0.0	0.0	0.0
26 00	საქართველოს ოუტიციის სამინისტრო	102,608.9	62,015.0	63,000.0	61,000.0
26 01	სამართალმექმედებისა და ქვეყნის ინტერესების სამართლებრივი მხარდაჭერის მიზნით სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და მართვა, მათ შორის, სისხლის სამართლის სისტემის რეფორმის განხორციელება	38,382.6	7,485.0	7,485.0	7,485.0
26 02	გამოძიებაზე ზედამხედველობის, სახელმწიფო ბრალდების მხარდაჭერის, დანაშაულის წინაღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციის პროგრამა	35,048.9	35,000.0	36,000.0	36,000.0
26 03	ეროვნული საარქივო ფონდის დაცულობის, მომსახურების თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვისა და დოკუმენტების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა	6,745.0	7,450.0	7,450.0	7,450.0
26 04	საქართველოს ოუტიციის სამინისტროს სისტემის თანამშრომელთა გადამზადება და	2,429.3	1,885.0	1,885.0	1,885.0

კოდი	დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	
				სულ	მ.შ. საბიუჯეტო საბიუჯეტო
	სასწავლო ცენტრის განვითარება				
26 05	ეღუბტრონული მმართველობის განვითარება	2,278.4	2,135.0	2,135.0	2,135.0
26 06	ერთიანი სახელმწიფო საინფორმაციო ტექნოლოგიების განვითარება	1,695.3	590.0	590.0	590.0
26 07	დანაშაულის პრევენცია და ყოფილ პატიმართა რესოციალიზაცია	1,468.7	1,285.0	1,285.0	1,285.0
26 08	იუსტიციის სახლის მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	1,985.6	3,800.0	4,170.0	4,170.0
26 09	მიწის ბაზრის განვითარება (WB)	40.7	2,385.0	2,000.0	0.0
26 10	სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	11,435.2	0.0	0.0	0.0
26 12	სსიპ - საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მომსახურებათა განვითარება და ხელმისაწვდომობა	1,099.0	0.0	0.0	0.0
27 00	საქართველოს სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო	143,029.4	139,100.0	150,000.0	150,000.0
27 01	საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი პენიტენციური სისტემის ჩამოყალიბება	134,154.9	131,970.0	143,600.0	143,600.0
27 02	სრულყოფილი პრობაციის სისტემა	7,430.7	6,130.0	5,400.0	5,400.0
27 03	სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სისტემისათვის თანამშრომელთა მომზადება და პროფესიული განვითარება	1,443.7	1,000.0	1,000.0	1,000.0
28 00	საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო	113,234.7	117,845.0	120,950.0	120,950.0
28 01	საგარეო პოლიტიკის განხორციელება	111,961.5	116,930.0	119,915.0	119,915.0
28 02	მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლება საერთაშორისო ურთიერთობების დარგში	326.3	385.0	385.0	385.0
28 03	ეკრანულ და ეკროატლანტიკურ სტრუქტურებში საქართველოს ინტეგრაციის თაობაზე საზოგადოების ინფორმირება	946.8	530.0	650.0	650.0
29 00	საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო	745,977.2	748,000.0	802,000.0	780,000.0
29 01	თავდაცვის მართვა	491,552.2	466,067.0	312,237.0	312,237.0
29 02	პროფესიული სამხედრო განათლება	18,677.5	43,098.0	43,452.0	43,452.0
29 03	ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	49,237.6	53,757.0	54,600.0	54,600.0
29 04	მართვის, კონტროლის, კავშირგაბმულობის და კომიუნიტერული სისტემები	6,778.6	9,743.0	9,540.0	9,540.0
29 05	ინფრასტრუქტურის განვითარება	20,154.1	32,069.0	21,000.0	21,000.0
29 06	საერთაშორისო სამშვიდობო მისიები	39,159.5	35,270.0	40,445.0	40,445.0
29 07	სამეცნიერო კვლევა და სამხედრო მრეწველობის განვითარება	35,187.4	28,322.0	28,322.0	28,322.0
29 08	თავდაცვის შესაძლებლობების შენარჩუნება / განვითარება	0.0	0.0	128,245.0	128,245.0
29 09	ლოგისტიკური უზრუნველყოფა	2,852.4	1,674.0	142,159.0	142,159.0

კოდი	დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	
				სულ	მ.შ. საბიუჯეტო საბსრები
29 10	საქართველოს შეიარაღებული ძალების შესაძლებლობის გაძლიერება (SG)	82,377.8	78,000.0	22,000.0	0.0
30 00	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო	530,212.0	540,590.0	569,590.0	569,590.0
30 01	საზოგადოებრივი წესრიგი, სახელმწიფო საზღვრის დაცვა და საერთაშორისო თანამშრომლობის განვითარება/გაღრმავება	507,867.6	520,610.0	549,610.0	549,610.0
30 02	ფიზიკურ და იურიდიულ პირთა (მათ შორის, ქონების), დიპლომატიური წარმომადგენლობების, ეროვნული საგანძუროს დაცვის და უსაფრთხოების დონის ამაღლება	10,168.7	10,160.0	10,160.0	10,160.0
30 03	სამართალდამცავი სტრუქტურებისათვის მაღალკვალიფიციური კადრების მომზადება, გადამზადება, საარქივო ფონდების დიგიტალიზაცია, სამეცნიერო- კვლევითი საქმიანობა და მოქალაქეთა მომსახურება	6,586.1	6,170.0	6,170.0	6,170.0
30 04	საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სისტემისა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის მომსახურეთა ჯანმრთელობის დაცვის მომსახურებით უზრუნველყოფა	5,589.6	3,650.0	3,650.0	3,650.0
31 00	საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო	371,911.4	358,695.0	274,765.0	213,372.0
31 01	გარემოს დაცვის და სოფლის მეურნეობის განვითარების პროგრამა	19,510.6	17,095.0	18,361.0	18,361.0
31 02	სურსათის უვნებლობა, მცხარეთა დაცვა და ეპიზოოტიური კვითოლსაიმედოობა	26,730.4	51,246.6	35,910.0	35,910.0
31 03	მეცნახობა-მეცვინეობის განვითარება	43,582.2	26,998.4	25,060.0	25,060.0
31 04	სოფლის მეურნეობის დარგში სამეცნიერო- კვლევითი ღონისძიებების განხორციელება	9,340.5	4,970.0	5,150.0	5,150.0
31 05	ერთიანი აგროპროექტი	165,059.9	110,190.0	82,170.0	72,170.0
31 06	სახოფლო-სამეურნეო კოოპერატივების ხელშეწყობის ღონისძიებები	2,500.1	4,870.0	7,750.0	7,750.0
31 07	სამელიორაციო სისტემების მოდერნიზაცია და აგროსექტორის განვითარების ხელშეწყობა	68,841.1	113,110.0	61,680.0	18,680.0
31 08	გარემოსდაცვითი ზედამხედველობა	10,899.0	9,080.0	10,891.0	10,891.0
31 09	დაცული ტერიტორიების სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	10,082.2	10,035.0	14,643.0	6,250.0
31 10	სატყეო სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	8,459.5	9,180.0	10,445.0	10,445.0
31 11	ეროვნული საშენი მეურნეობის სისტემის ჩამოყალიბება და მართვა	731.8	400.0	820.0	820.0
31 12	გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისა და გარემოსდაცვითი განათლების ხელშეწყობის პროგრამა	4,692.3	630.0	985.0	985.0
31 13	ბირთვული და რადიაციული უსაფრთხოების დაცვა	945.7	890.0	900.0	900.0

კოდი	დასახელება			2018 წლის გეგმა	
		2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	სულ	მ.შ. საბიუჯეტო სახსრები
31 14	გარემოს დაცვის სფეროში მონიტორინგი, პროგნოზირება და პრევენცია	535.9	0.0	0.0	0.0
32 00	საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო	955,729.1	1,120,010.0	1,186,215.0	1,069,425.0
32 01	განათლებისა და მეცნიერების სფეროში სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	28,712.0	26,929.0	29,630.0	29,630.0
32 02	სკოლამდელი და ზოგადი განათლება	572,018.2	650,188.0	678,065.0	678,065.0
32 03	პროფესიული განათლება	21,353.7	29,580.0	40,800.0	40,800.0
32 04	უმაღლესი განათლება	120,036.7	128,859.0	133,840.0	133,840.0
32 05	მეცნიერებისა და სამეცნიერო კვლევების ხელშეწყობა	62,615.4	61,440.0	65,600.0	65,600.0
32 06	ინკლუზიური განათლება	4,242.1	5,134.0	5,135.0	5,135.0
32 07	საგანმანათლებლო და სამეცნიერო დაწესებულებათა ინფრასტრუქტურის განვითარება	79,064.8	115,980.0	97,210.0	97,210.0
32 08	ახალგაზრდობის სფეროში სახელმწიფო ხელშეწყობის ღონისძიებები	5,321.7	3,845.0	4,200.0	4,200.0
32 09	ათასწლეულის გამოწვევა საქართველოს - მეორე პროექტი	62,364.4	93,055.0	101,235.0	14,745.0
32 10	თბილისის საჯარო სკოლების რეაბილიტაციისა და ენერგოეფექტურობის გაზრდის პროექტი	0.0	4,000.0	10,200.0	200.0
32 11	საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის სტრუქტურაში ჰიდროტექნიკური კვლევების ლაბორატორიის ჩამოყალიბების პროექტი (Unicredit Bank)	0.0	1,000.0	20,300.0	0.0
33 00	საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტრო	252,382.3	242,590.0	285,255.0	285,255.0
33 01	კულტურისა და სპორტის პოლიტიკის შემუშავება და პროგრამების მართვა	31,705.0	7,895.0	7,455.0	7,455.0
33 02	საქართველოში ხელოვნების განვითარების ხელშეწყობა და პოპულარიზაცია	89,110.9	55,744.3	80,795.0	80,795.0
33 03	სახელოვნებო და სასპორტო განათლების ხელშეწყობა	20,902.0	19,871.0	22,640.0	22,640.0
33 04	კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა და სამუზეუმო ინსტიტუტის სრულყოფა	16,201.3	15,709.7	22,001.0	22,001.0
33 05	სპორტის განვითარების ხელშეწყობა	73,275.7	89,335.0	124,600.0	124,600.0
33 06	კულტურისა და სპორტის მოღვაწეთა სოციალური დაცვის ღონისძიებები	7,123.0	7,035.0	7,560.0	7,560.0
33 07	კულტურასა და სპორტში ინვესტიციებისა და ინფრასტრუქტურული პროექტების მხარდაჭერა	14,064.4	47,000.0	20,204.0	20,204.0
34 00	საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იმულებით გადაადგილებულ პირთა, განსახლებისა და ლტოლვილთა სამინისტრო	85,264.8	99,790.0	96,200.0	96,200.0
34 01	იძულებით გადაადგილებულ პირთა და მიგრანტთა ხელშეწყობის მიზნით	11,473.6	10,076.0	12,870.0	12,870.0

კოდი	დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	
				სულ	მ.შ. საბიუჯეტო სახსრები
	სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და პროცედურის მართვა				
34 02	განსახლების ადგილებში დევნილთა შენახვა და მათი საცხოვრებელი პირობების გაუმჯობესება	73,422.0	89,287.0	82,645.0	82,645.0
34 03	დევნილთა საარსებო წყაროებით უზრუნველყოფა	369.1	427.0	685.0	685.0
35 00	საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო	3,265,213.3	3,415,800.0	3,528,000.0	3,528,000.0
35 01	შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის პროცედურის მართვა	57,737.2	49,296.0	47,630.0	47,630.0
35 02	მოსახლეობის სოციალური დაცვა	2,256,684.4	2,438,000.0	2,468,300.0	2,468,300.0
35 03	მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა	920,946.6	894,454.0	983,370.0	983,370.0
35 04	სამედიცინო დაწესებულებათა რეაბილიტაცია და აღჭურვა	27,654.3	30,000.0	25,000.0	25,000.0
35 05	შრომისა და დასაქმების სისტემის რეფორმირების პროცესი	2,190.9	4,050.0	3,700.0	3,700.0
36 00	სსიპ - იურიდიული დახმარების სამსახური	4,848.6	5,800.0	6,380.0	6,380.0
37 00	სსიპ - ვეტერანების საქმეთა სახელმწიფო სამსახური	6,263.0	6,400.0	5,700.0	5,700.0
38 00	სსიპ - საქართველოს ფინანსური მონიტორინგის სამსახური	1,147.9	2,150.0	2,150.0	2,150.0
39 00	ა(ა)იპ - საქართველოს სოლიდარობის ფონდი	256.5	260.0	260.0	260.0
40 00	საქართველოს სახელმწიფო დაცვის სპეციალური სამსახური	54,907.2	55,000.0	55,500.0	55,500.0
40 01	დასაცავ პირთა და ობიექტთა უსაფრთხოების უზრუნველყოფა	47,453.2	47,500.0	48,000.0	48,000.0
40 02	სახელმწიფო ობიექტების მოვლა-შენახვა	7,454.0	7,500.0	7,500.0	7,500.0
41 00	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი	6,014.4	4,800.0	5,500.0	5,500.0
41 01	საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატის ფუნქციონირების გაძლიერების ღონისძიებები (საქართველოს სახალხო დამცველის აპარატი)	6,014.4	4,800.0	5,500.0	5,500.0
42 00	სსიპ - საზოგადოებრივი მაუწყებელი	44,498.6	46,405.0	52,522.0	52,522.0
42 01	მაუწყებლობის ხელშეწყობა	44,498.6	46,405.0	52,522.0	52,522.0
43 00	სსიპ - კონკურენციის სააგენტო	1,776.3	1,900.0	2,100.0	2,100.0
44 00	ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია - სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	3,507.5	2,460.0	2,460.0	2,460.0
44 01	ყოფილი სამხრეთ ოსეთის ავტონომიური ოლქის ტერიტორიაზე დროებითი ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ერთეულის ადმინისტრაცია - სამხრეთ ოსეთის ადმინისტრაცია	2,297.8	2,060.0	2,120.0	2,120.0
44 02	ა(ა)იპ ხალხური სიმღერისა და ცვევის ანსამბლი "ნართები"	800.0	400.0	340.0	340.0

კოდი	დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	
				სულ	მ.შ. საბიუჯეტო საბერები
44 03	ა(ა)იპ საფეხბურთო კლუბი ცხინვალის ცხინვალი	409.7	0.0	0.0	0.0
45 00	საქართველოს საპატრიარქო	25,696.7	25,000.0	25,000.0	25,000.0
45 01	სასულიერო განათლების ხელშეწყობის გრანტი	15,379.7	14,683.0	14,683.0	14,683.0
45 02	ა(ა)იპ საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ხვიმონ კანანელის სახელობის სასულიერო ხწავლუბის ცენტრი	295.0	295.0	295.0	295.0
45 03	ა(ა)იპ – ბათუმისა და ლაზეთის ეპარქიის საგანმანათლებლო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	1,768.0	1,768.0	1,768.0	1,768.0
45 04	საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ნინოს სახელობის ობოლ, უპატრონო და მზრუნველობამოკლებულ ბავშვთა პანსიონატისათვის გადასაცემი გრანტი	959.0	959.0	959.0	959.0
45 05	საქართველოს საპატრიარქოს ბათუმის წმინდა მოწამე ეკატერინეს სახელობის სათნოების სავანისათვის გადასაცემი გრანტი	261.0	261.0	261.0	261.0
45 06	საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის სასულიერო ხწავლუბის ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	447.0	447.0	447.0	447.0
45 07	წმინდა გიორგი მთაწმინდელის მონასტერთან არსებული სარეაბილიტაციო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	230.0	230.0	230.0	230.0
45 08	საქართველოს საპატრიარქოს წმინდა ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ქართული უნივერსიტეტისათვის გადასაცემი გრანტი	2,000.0	2,000.0	2,000.0	2,000.0
45 09	საქართველოს საპატრიარქოს ა(ა)იპ – ტბელ აბუსერისძის სახელობის უნივერსიტეტისათვის გადასაცემი გრანტი	2,304.0	2,304.0	2,304.0	2,304.0
45 10	ა(ა)იპ – სმენადაქვეითებულ ბავშვთა რეაბილიტაციის და ადაპტაციის ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	100.0	100.0	100.0	100.0
45 11	საქართველოს საპატრიარქოს ტელევიზიის სუბსიდიორების ღონისძიებები	800.0	800.0	800.0	800.0
45 12	ა(ა)იპ – ახალქალაქისა და კუმურდოს ეპარქიის სასწავლო ცენტრისათვის გადასაცემი გრანტი	500.0	500.0	500.0	500.0
45 13	ა(ა)იპ ფოთის საგანმანათლებლო და კულტურულ-გამაჯანსაღებული ცენტრი	653.0	653.0	653.0	653.0
46 00	სსიპ – ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიურო	3,500.0	2,500.0	4,200.0	4,200.0
47 00	სსიპ – საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური – საქსტატი	7,892.0	7,575.0	8,500.0	8,500.0
47 01	სტატისტიკური სამუშაოების დაგეგმვა და მართვა	4,570.1	4,050.0	5,000.0	5,000.0

კოდი	დასახელება	2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა	
				სულ	მ.შ. საბიუჯეტო სახსრები
47 02	სტატისტიკური სამუშაოების სახელმწიფო პროგრამა	3,020.2	3,380.0	3,500.0	3,500.0
47 03	მოსახლეობისა და საცხოვრისების საყოველთაო აღწერა	301.7	145.0	0.0	0.0
48 00	სსიპ - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია	3,887.1	3,850.0	4,000.0	4,000.0
49 00	საქართველოს საგამრო-სამრეწველო პალატა	1,290.1	1,000.0	1,000.0	1,000.0
49 01	საქართველოს საგამრო-სამრეწველო პალატა	1,290.1	1,000.0	1,000.0	1,000.0
50 00	სსიპ - საჯარო სამსახურის ბიურო	1,173.6	1,250.0	1,400.0	1,400.0
51 00	პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის პარატი	1,704.4	1,900.0	2,000.0	2,000.0
52 00	სსიპ - რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო	5,281.3	5,330.0	5,330.0	5,330.0
52 01	სსიპ რელიგიის საკითხთა სახელმწიფო სააგენტო	781.3	830.0	830.0	830.0
52 02	რელიგიური გაერთიანებების დაფინანსება	4,500.0	4,500.0	4,500.0	4,500.0
53 00	სსიპ - სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი	0.0	0.0	500.0	500.0
54 00	კერძო და საჯარო თანამშრომლობის ორგანო	0.0	0.0	500.0	500.0
55 00	საქართველოს დაზვერვის სამსახური	14,999.7	13,500.0	13,500.0	13,500.0
56 00	საერთო-სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გადასახდელები	1,731,744.4	2,217,805.8	2,585,176.7	2,535,661.7
56 01	საგარეო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	502,549.4	685,000.0	1,015,000.0	1,015,000.0
56 02	საშინაო სახელმწიფო ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	237,636.3	274,150.0	295,000.0	295,000.0
56 03	საერთაშორისო საფინანსო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობიდან გამომდინარე ვალდებულებები	8,973.8	7,900.0	17,000.0	17,000.0
56 04	ავტონომიური რესპუბლიკურებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულებისათვის გადასაცემი ტრანსფერები	905,190.6	675,080.0	768,000.0	768,000.0
56 05	საქართველოს პრეზიდენტის სარეზერვო ფონდი	0.0	5,000.0	5,000.0	5,000.0
56 06	საქართველოს მთავრობის სარეზერვო ფონდი	0.0	40,000.0	50,000.0	50,000.0
56 07	წინა წლებში წარმოქმნილი დავალიანების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდი	11,313.8	40,000.0	20,000.0	20,000.0
56 08	საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებული პროექტების ფონდი	0.0	274,000.0	260,000.0	260,000.0
56 09	მაღალმთაანი დასახლებების განვითარების ფონდი	0.0	20,000.0	20,000.0	20,000.0
56 10	საქართველოს სახელმწიფო ჯილდოებისათვის დაწესებული ერთდროული ფულადი პრემიების გაცემის ფინანსური უზრუნველყოფა	48.4	299.8	200.0	200.0
56 11	საერთაშორისო ხელშეკრულებებიდან	948.1	1,000.0	757.0	757.0

კოდი	დასახელება	2018 წლის გეგმა			
		2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	სულ	მ.შ. საბიუჯეტო სახსრები
	გამომდინარე საოპერაციო ხარჯებისა და სხვა ვალდებულებების თანადაფინანსება				
56 12	დაგროვებითი საპენსიო სქემის თანადაფინანსება	0.0	0.0	80,000.0	80,000.0
56 13	დონორების მიერ დაფინანსებული საერთო-სახელმწიფოებრივი გადასახდელები	65,083.9	130,376.0	54,219.7	4,704.7
56 14	ფიზიკურ პირებზე უცხოურ ვალუტაში გაცემული საბანკო სესხების ეროვნულ ვალუტაში კონვერტირების ხელშეწყობის ღონისძიებები	0.0	65,000.0	0.0	0.0
57 00	სსიპ - საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახური	1,284.1	1,180.0	0.0	0.0
58 00	სსიპ - საქართველოს ეროვნული საინვესტიციო საგენტო	1,602.2	1,750.0	0.0	0.0
58 01	საინვესტიციო პოლიტიკის დაგეგმვა და მართვა	1,011.8	950.0	0.0	0.0
58 02	ინვესტიციების მოზიდვის ხელშეწყობა	590.4	800.0	0.0	0.0
59 00	სსიპ - საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი - "საქატენტი"	438.2	0.0	0.0	0.0
59 01	სსიპ - საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი - "საქატენტი"	438.2	0.0	0.0	0.0
60 00	სსიპ - ტექნოლოგიური ინსტიტუტი	420.0	0.0	0.0	0.0
61 00	დიასპორის საკითხებში საქართველოს სახელმწიფო მინისტრის აპარატი	1,519.7	0.0	0.0	0.0

2018 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერების მოცულობა შეადგენს 768 000.0 ათასი ლარს.

ათასი ლარი

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების დასახელება	სულ ტრანსფერი	გათანაბრებითი ტრანსფერი	მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად	სპეციალური ტრანსფერი
აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა	8,000.0			8,000.0
ქალაქ თბილისის მუნიციპალიტეტი	389,266.9	345,806.9	460.0	43,000.0
აუარის მუნიციპალიტეტი	1,099.6	1,074.6	25.0	
ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტი	40,286.4	40,286.4		
ქობულეთის მუნიციპალიტეტი	6,443.2	6,443.2		
ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი	3,928.7	3,928.7		
ქედის მუნიციპალიტეტი	4,538.2	4,538.2		
შუახევის მუნიციპალიტეტი	0.0	0.0		
ხულოს მუნიციპალიტეტი	1,456.0	1,456.0		
ახმეტის მუნიციპალიტეტი	5,118.5	4,988.5	130.0	
გურჯაანის მუნიციპალიტეტი	5,947.3	5,787.3	160.0	
დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტი	1,002.9	817.9	185.0	
თელავის მუნიციპალიტეტი	9,845.7	9,560.7	285.0	
ლაგოდეხის მუნიციპალიტეტი	6,543.0	6,323.0	220.0	
საგარეჯოს მუნიციპალიტეტი	5,994.5	5,784.5	210.0	
სიღნაღის მუნიციპალიტეტი	2,660.5	2,515.5	145.0	
ყვარლის მუნიციპალიტეტი	3,062.0	2,927.0	135.0	
ქალაქ ქუთაისის მუნიციპალიტეტი	25,898.0	25,678.0	220.0	
ჭიათურის მუნიციპალიტეტი	5,647.3	5,415.3	232.0	
ტყიბულის მუნიციპალიტეტი	2,792.2	2,642.2	150.0	
წყალტუბოს მუნიციპალიტეტი	5,675.0	5,505.0	170.0	
ბალათის მუნიციპალიტეტი	3,744.9	3,616.9	128.0	
ვანის მუნიციპალიტეტი	6,074.3	5,929.3	145.0	
ზესტაფონის მუნიციპალიტეტი	6,269.8	6,029.8	240.0	
თერჯოლის მუნიციპალიტეტი	6,224.7	6,064.7	160.0	
სამტრედის მუნიციპალიტეტი	4,693.1	4,506.1	187.0	
საჩხერის მუნიციპალიტეტი	7,507.8	7,317.8	190.0	
ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი	4,364.4	4,226.4	138.0	
ხონის მუნიციპალიტეტი	6,080.1	5,920.1	160.0	
ქალაქ ფოთის მუნიციპალიტეტი	1,378.8	1,118.8	260.0	

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების დასახელება	სულ ტრანსფერი	გათანაბრებითი ტრანსფერი	მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად	სპეციალური ტრანსფერი
ზუგდიდის მუნიციპალიტეტი	19,537.9	19,187.9	350.0	
აბაშის მუნიციპალიტეტი	5,109.6	4,962.6	147.0	
მარტვილის მუნიციპალიტეტი	5,655.8	5,500.8	155.0	
მესტიის მუნიციპალიტეტი	2,602.1	2,477.1	125.0	
სენაკის მუნიციპალიტეტი	4,681.6	4,486.6	195.0	
ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი	5,007.2	4,835.2	172.0	
წალენჯიხის მუნიციპალიტეტი	5,189.7	5,011.7	178.0	
ხობის მუნიციპალიტეტი	2,010.0	1,800.0	210.0	
გორის მუნიციპალიტეტი	21,011.8	20,708.8	303.0	
ქურთის მუნიციპალიტეტი	2,122.6	2,032.6	90.0	
ერედვის მუნიციპალიტეტი	1,968.1	1,923.1	45.0	
კასპის მუნიციპალიტეტი	3,721.0	3,546.0	175.0	
ქარელის მუნიციპალიტეტი	7,058.6	6,845.6	213.0	
თიღვის მუნიციპალიტეტი	1,565.9	1,385.9	30.0	150.0
ხაშურის მუნიციპალიტეტი	7,365.8	7,140.8	225.0	
ქალაქ რუსთავის მუნიციპალიტეტი	15,450.3	14,950.3	500.0	
ბოლნისის მუნიციპალიტეტი	305.0	0.0	305.0	
გარდაბნის მუნიციპალიტეტი	260.0	0.0	260.0	
დმანისის მუნიციპალიტეტი	3,881.2	3,751.2	130.0	
თეთრი წყაროს მუნიციპალიტეტი	4,111.6	3,894.6	217.0	
მარნეულის მუნიციპალიტეტი	6,253.8	6,003.8	250.0	
წალკის მუნიციპალიტეტი	1,092.6	983.6	109.0	
ლანჩხუთის მუნიციპალიტეტი	6,458.6	6,238.6	220.0	
ოზურგეთის მუნიციპალიტეტი	9,554.0	9,301.0	253.0	
ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი	2,260.4	2,077.4	183.0	
ადიგენის მუნიციპალიტეტი	3,377.5	3,240.5	137.0	
ასპინძის მუნიციპალიტეტი	526.0	400.0	126.0	
ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი	215.0	0.0	215.0	
ახალციხის მუნიციპალიტეტი	5,831.0	5,561.0	270.0	
ბორჯომის მუნიციპალიტეტი	190.0	0.0	190.0	

ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების დასახელება	სულ ტრანსფერი	გათანაბრებითი ტრანსფერი	მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად	სპეციალური ტრანსფერი
ნინოწმინდის მუნიციპალიტეტი	2,095.7	1,930.7	165.0	
ახალგორის მუნიციპალიტეტი	2,413.3	2,323.3	90.0	
დუშეთის მუნიციპალიტეტი	3,615.9	3,508.9	107.0	
თანავის მუნიციპალიტეტი	3,372.8	3,236.8	136.0	
მცხეთის მუნიციპალიტეტი	2,923.0	2,555.0	368.0	
ყაზბეგის მუნიციპალიტეტი	85.0	0.0	85.0	
ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი	6,941.5	6,801.5	140.0	
ლენტეხის მუნიციპალიტეტი	2,828.5	2,723.5	105.0	
ონის მუნიციპალიტეტი	3,055.4	2,952.4	103.0	
ცაგერის მუნიციპალიტეტი	4,750.4	4,592.4	158.0	
სულ	768,000.0	705,080.0	11,770.0	51,150.0

შენიშვნა: დელეგირებულ უფლებამოსილებებს განკუთვნება „საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის შესახებ“, „სამხედრო კალდებულებისა და სამხედრო სამსახურის შესახებ“, „სამხედრო სარეზერვო სამსახურის შესახებ“, „საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან იძულებით გადაადგილებულ პირთა - დევნილთა შესახებ“, „სამშობლოს დაცვისას დაღუპულთა და ომის შემდეგ გარდაცვლილ მეომართა ხსოვნის უკვდავყოფის შესახებ“, „მაღალმთაინი რეგიონების განვითარების შესახებ“ და სხვა საქართველოს კანონებით განსაზღვრული უფლებამოსილებებით გათვალისწინებულ ღონისძიებათა დაფინანსება.

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯებისა და არაფინანსური აქტივების ზრდის ფუნქციონალური კლასიფიკაცია

საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა აღირიცხება ფუნქციონალური კლასიფიკაციის მიხედვით და შემდეგნაირად გამოიყურება:

კოდი	დასახელება	მლნ ლარი		
		2016 წლის ფაქტი	2017 წლის გეგმა	2018 წლის გეგმა
7	მთლიანი ხარჯები	9,404.2	10,174.4	11,349.4
7.1	საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	1,749.8	1,999.2	2,122.7
7.2	თავდაცვა	678.6	675.9	729.4
7.3	საზოგადოებრივი წესრიგი და უსაფრთხოება	1,010.8	1,032.4	1,115.6
7.4	ეკონომიკური საქმიანობა	1,122.6	1,385.2	1,949.9
7.5	გარემოს დაცვა	57.7	40.8	61.0
7.6	საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	51.4	35.7	40.8
7.7	ჯანმრთელობის დაცვა	1,024.7	999.5	1,087.0
7.8	დასვენება, კულტურა და რელიგია	274.5	238.2	324.4
7.9	განათლება	1,024.0	1,187.9	1,236.6
7.10	სოციალური დაცვა	2,410.1	2,579.6	2,682.0

